

鲤鱼跃龙门

己丑年三月子淑画

Капија сна

Антологија (научно)фантастичне
хаику поезије

Приредила

Тамара Лујак

Михаилу Мики Павловићу и
Виду Вукасовићу,
који су већ прошли кроз
Капију сна

Ниједан други организам не може да дуго очува разум у условима потпуне реалности; претпоставља се да и шеве и скакавци понекад сањају.

Ширли Џексон

... Песма између речи и ћутње, балансира обличје и празнину, освајајући за нас све те просторе до којих наш дух може да досегне, и стварајући нас уз пут.

Драгослав Андрић

Све се слива у бескрајни видик и мир. Свемир.

Радомир Виденовић

Захвалница

Желела бих првенствено да се захвалим Виду Вукасовићу, нашем искусном, данас на жалост покојном, хаићину, без чије помоћи (бескрајног ишчитавања уводне речи, корисних савета и богатих прилога) и смелог предлога да се прихватим тешког задатка никада не би дошло до стварања ове антологије; Гордани Петковић, Катарини Ристић, Браниславу Мишићу и Сенахиду Нухићу, без чије помоћи не бих успела да сакупим оволики број хаиква, а нарочито не да склопим причу о магији бројева (који граде хаиква); као и свим ауторима који су ми послали своје прилоге и учинили ову антологију богатијом.

Тамара Лујак

Реч приређивача

Хаику има центар гравитације – ваше властито непосредно искуство – али нема граница. Идите за вашим хаику умом где год да вас он води.

У хаику поезији не постоје границе.

Мартин Лукас

Све у свему, испада да хаику могу писати само људи који се не боје да остану насамо са собом... који у кишној ноћи слуте васиону.

Александар Обровски

И строго прописана песничка форма може да одене ново рухо. Све је дозвољено, зар не? Модерна су времена, живимо у савременом свету отвореном за промене, бар би тако требало да буде. Понукана оваквим начином размишљања, одлучила сам да приредим антологију (Н)Ф хаику поезије, прву такву код нас. Надам се не и последњу.

Хаику је најкраћа ода природи. У стара времена, када је хаику настајао, ова је најкраћа песма међу песмама, то заиста и била: ода природи, схваћена у најужем смислу те речи.

Време у којем живимо другачије је од времена у којем је хаику (та најмања, али и најиздржљивија грана поезије) настајао (XVII век, неки тврде чак и раније¹), па опет је некако исто.

¹ Од XVI века и *хајкај* постаје омиљен: Српска књижевна критика, Владета Поповић, *Развитак српске лирике с обзиром на светску*, стр. 453, Београд, Нови Сад, 1983; Већина аутора се слаже да је хаикаи (касније, термин хаику) настао половином XVII века, али кратке

И у та древна времена се веровало (и писало: кроз митове, легенде, бајке, епове, спевове...) у вештице и чаробњаке, духове и вампире, виле и змајеве и друга бића из маште и снова, али и у недодирљиве богове (који су по схватањима многих народа дошли са звезда), који су људима пренели прва знања, били (митски) оснивачи религија, народа и држава, кажњавали људе/смртнике који нису поштовали њихове заповести и мешали се са њима подижући заједничко потомство...

Временом је, како је човек сазревао и како се развијало његово друштво и расла његова сазнања, на фантастику све већи утицај (уплив) имала наука, захваљујући којој је научна фантастика нашла своје место у прози и поезији, укључујући ту и хаику.

Тако је писац фантастике онај ко заглаван у прошлост, боравећи у садашњости, пише о будућности. Зашто? Зато да би у садашњости, на питање које је постављено у прошлости, дао одговор о будућности. Или, другим речима речено, писац фантастике је, за разлику од оног који се бави реалном прозом, писац који истовремено борави у три равни: прошлој, садашњој и будућој – како би могао да да одговоре на питања која су постављена, која се постављају и која ће бити постављана.

Како смо данас, макар у машти, освојили пределе изван родне планете и Сунчевог система, а како и ти предели стасавалу, расту и нестају под окриљем Природе, тако је потпуно *природно* да се област хаику стваралаштва прошири, премести, пресели међу звезде, и још даље, у свет тајанства и маште, којим владају тако нам драга бића, виле и чаробнице, змајеви, патуљци и дивови и, зашто да не, роботи, андроиди или дошљаци из свемира.

Хаићини су живели и сликали свет у којем су стасавали и умирали, доследно, тачно, верно, какви су и сами били, па опет се неким од њих (Хокушију, Шикију, Содоу, Сеисенсуиу) поткрао и по који фантастични хаику. Зашто би онда данас, толико векова касније, било погрешно (поново) унети фантастику, односно научну фантастику у редове хаику поезије? Зар нам је забрањено да маштамо? Зар смо заборавили да сањамо?

Снови су ти што држе свет у орбити.² Људи сањају да су лептири или можда пре, како се још у четвртном веку пре наше ере питао велики кинески филозоф Чуанг Це, лептири сањају да су људи. Фантастика је неопходан зачин нашем животу, зашто онда не зачинимо ту чорбу звану хаику?

Фантастика је река којом пловимо. Дугачка је та река и широка. Протеже се кроз неколико векова и протиче свим континентима. Зашто је онда не бисмо пустили да отече и у атмосферу, и више, у стратосферу, па и у космички простор?

поетске записе блиске хаикуу налазимо и много раније (од времена Догена, XIII век): Душан Пајин, *Зен, учења, пракса, традиција, савремени утицаји*, стр. 94, Београд, 2012.

² Жозе Сарамого у: Најлепше беседе књижевника нобеловаца, стр. 214, Београд, 2008.

Могли бисмо тамо да пронађемо нови дом, нови глас. Јер, нови глас је оно што нам треба. Можда се неким он неће допасти, али таква је судбина нових гласова. Можда до неких неће допрети, али то је губитак оних који остају недодирнути, непромењени.

Фантастика је једно од најјачих оружја које имамо, јер нам даје полета, основе, снаге, могућности да се ухватимо у коштац са данашњицом. Кроз недосањане, неодсањане снове, кроз недокучиве светове које стварамо додирује се најдубље дно човекове душе, најскривеније тајне, највећи страхови и достижу (најбоља?) разрешења.

(Научна) Фантастика у хаику поезији још је у повоју, бојажљива је, тек испитује своје границе (ако их уопште има), и зато је наша антологија ту, да те границе помери, сруши, да помогне ауторима да открију крила и зашлеве светом чудесног. Какве ће нам песме са тих путовања донети, остаје нам да видимо...

Традиционалан јапански хаику повремено користи фигуративан језик, као што су преувеличавање, поређење и метафора, баш као што се користе и у лирској поезији других земаља. Сама структура традиционалног хаикуа погодна је за повлачење паралела између људског и нељудског света (Брус Рос).

Највећи изазов при састављању ове антологије представљале су персонификација³ и метафора. Како Лудмила Балабанова каже, дефиниције метофоре протежу се „од малог распона између поређења и алегорије у уском књижевном смислу до најширих схватања“, тако сам се одлучила за потоњу, јер сматрам да не може човек а да не оживи неживу ствар, не може да се бори против порива да мртвој ствари не подари глас, осећање, мисли... па тако, лептир сања, жаба пева, ветар куца, сунце се радује... Све су то унеобичајене слике, тако присне човеку, да сам сматрала да завређују да уђу у антологију као маштовита мисао, порука, слика која је утрла пут фантастичном и научно фантастичном хаикуу данашњице.

Свет је саздан на моћи **бројева**.

Пре него што уронимо у магични свет хаикуа, желела бих да се осврнем на магију бројева у хаику поезији. Не тврдим да су они који су ковали прве хаикуе имали у виду баш ова и само ова, ако и икаква, значења бројева у виду (нека им, у крајњој линији, попут веровања нашег народа, нису ни била позната), али ништа на овом свету није случајно...

³ Приписивање људских особина стварима или апстрактним појмовима:
<http://haikureality.theartofhaiku.com/archives/eseji95.htm>

Тако се кроз ову магичну (непознату или мало познату) раван бројева могу прочитати и многе (не)свесне поруке негдашњих (јапанских), али и данашњих (домаћих) хаиџина.

Најстарија збирка кинеских песама је *Ши-Кинг (Књига ода)*. Стих у песмама које су ушле у ову збирку је обично од *четири* речи, са сликом. Песме су испеване између XX и VI века п.н.е, а можда и раније. Песници певају о љубави, лову, земљорадњи, свадби, свечаности, пролазности живота, Богу. У идућем периоду, који се завршава у II веку н.е. стих је од *четири, пет* и *седам* речи. Пева се о љубави, изражава туга због смрти, због расанка са милима и драгима, због проласка младости.

Као трећа фаза у развиту, може се узети поезија између VI и IX века. Машта узима све више маха, језик постаје све музикалнији и лакши. Краткоћа је главна одлика кинеске песме, која се не цени по ономе шта изражава, већ по ономе шта наговештава. Омиљена је и песма од *осам*, и епиграм од *четири* стиха. Главне теме су: таштина људске славе и силе, лепота жене, природа. (За разлику од западног човека, који сматра да Природа треба да му служи, те живи како би је покорио, потчинио себи, својој вољи и својим потребама, човек са Истока живи у сагласју са Природом, он је њен тихи, неприметни следбеник, њен слуга, велики поштовалац и, зашто да не, љубавник.) Овде се поезија попела до свога врхунца.

Најстарије јапанске песме, које су настале по узору на кинеске, потичу из VI и VII века н.е. У јапанској лирици, уопште, која је главни песнички род у Јапану, има савршених слика, финих импресионистичких скица, производа савршеног сликарског ока. Пева се о љубави, вину, неизвесности живота, лепоти природе (главна тема). Може се слободно рећи да је јапанска поезија од почетка била у блиској вези са свим оживљавајућим силама света природе. Она је, као одраз истине о свету, увек сматрана једним од најважнијих видова космоса.⁴

Најомиљенији размер зове се *танка* или *вака* (*и опростићете ми ако сам понеку од њих „пропустила“ у антологију*). Састоји се од *пет* стихова, који долазе један за другим са 5, 7, 5, 7, 7 слогова. Фраза је срећна, версификација мелодична; осећање истинско. Сем *танке* има свега још две песничке форме, од којих једна, *нага-ута*, није ништа друго до *танка* са неодређено повећаним бројем стихова; а друга, *хајкај*⁵, опет је *танка*, само без два последња стиха. *Нага-ута* је готово сасвим занемарена после VIII века.⁶

⁴ Хаику новине, бр. 26, Бања Нацуиши, *Глуност и поезија*, стр. 14, Ниш, 2011.

⁵ Под речју *хајкај*, односно *хаикаи*, подразумева се првенствено стара песничка форма *хаикаи но ренку*, што се може превести као „венац комичних стихова“ (реч *хаикаи* изворно значи „комика“). Он је састављен од тридесет шест до сто стихова, нанизаних тако да се дужи стих (5/7/5) и краћи стих (7/7) наизменично појављују. Сваки стих се надовезује на претходни, стварајући нову песничку слику, уз промену теме и годишњих доба по одређеном редоследу. То је колективна песничка игра, у чијем стварању обично учествује

Хаику песму, дакле, првенствено одређује њена форма, која нас овде занима, дакле форма од 5-7-5 слогова. Укупан збир слогова у једној хаику песми износи 17, што кад се сабере (1+7) даје број 8.

Класичан јапански хаику најчешће је записиван у једној вертикалној колони, као моностих са 17 онђија (звучних јединица, слогова). Иако прекиди нису били физички видљиви, било је очито на основу разматрања садржаја (и на основу звучне интерпункције која постоји у јапанском језику) да је већина песама била подељена у *три* дела, први са 5, други са 7 и трећи са 5 онђија, са граматичком паузом после првог или другог стиха (ређе у средини другог стиха). Ова троделна форма, са својим асиметричним груписањем 5-12 или 12-5 онђија, слогова, може се сматрати стандардним форматом јапанског језика⁷ (и као таквим ћемо га и разматрати).

Зашто је узета баш та форма са скривеним бројевима један, два и четири - ако хоћемо да усложњавамо причу, а хоћемо (јер хаику граде и изостављене речи (односно бројеви), које говоре истом снагом као и оне уткане, баш као што и хаиге (слике, графике које чине са хаикуом нераскидиву целину) белином говоре истом јачином као и потезом четкице)⁸ - уграђеном у структуру самог хаикуа: *једном* се јављају бројеви 7, 8, 12 и 17, број 5 је *удвостручен* (односно *утростручен*, ако рачунамо и паузу, кирећи); док *четири* различита броја учествују у грађи хаикуа: 5-7-17→8, односно *пет* - уколико рачунамо и прекид („означен“ бројем 12),

два до шест аутора: Врапчева прича, Изабране хаику песме из Едо периода, стр. 7-8, Београд, 2011.

⁶ Српска књижевна критика, Владета Поповић, *Развитак српске лирике с обзиром на светску*, стр. 453, Београд, Нови Сад, 1983.

⁷ Освиг, Џим Кацџан, *Хаику буквар*, бр. 8, стр. 12-13, Београд, 2011.

⁸ Јапанска култура је и култура неизреченог. Невербална комуникација саставни је део тог „царства значења“. Могло би се рећи и да је она њено суштинско или везивно ткиво. Наиме, само онај ко је у стању да дешифрира невербалне знакове комуникације има увид у потпуни смисао. То илуструје и суштина сликања кинеским мастилом, која се састоји у „простору, скраћивању, у ономе што је остављено „ненацртано“, каже Кавабата. Кинески сликар Чин Нунг је рекао: „Кад добро насликате грану, ви чујете хук ветра“. Јапанска естетика почива на асиметрији, несталности и на сталној варијацији између пуноће и празнине, сугеришући протицање и пролазност ствари кроз ефемерност људског доживљаја: Освиг, Слободан Прошић, *Естетика Јапана*, бр. 9, стр. 48-49, Београд, 2011.

Песма између речи и ћутње, балансира обличје и празнину, освајајући за нас све те просторе до којих наш дух може да досегне, и стварајући нас уз пут: Драгослав Андрић, *Антологија старе јапанске поезије*, стр. 7-9, Нови Сад, 2004.

Мелодију хаикуа, свакако, одређују склад и контраст употребљених речи, али се његова дубина мери нечујним батом оних речи које су могле бити употребљене, а свесно су изостављене. Као што боју неког музичког тона чине виши хармоници, тако и укус тој једној мисли дају све оне речи које нису написане, али се налазе у аури песме: Небојша Симин.

кирећи) - који се, бар у нашем језику, пише у *три* реда? Ево једног од могућих објашњења:

Сумери, Египћани и Кинези веровали су да непарни бројеви представљају дан, белину, топлоту, ватру и сунце, док парни бројеви изражавају ноћ, таму, хладноћу, материју, воду и земљу.

У древним мистеријама непарни бројеви доводе се у везу са небом и дугом, а парни у везу са Земљом и материјалним светом; непарни бројеви изражавају мужевност, снагу, моћ и креацију, док парни изражавају женски принцип, пасивност и облик.

По учењу питагорејаца (VI в.п.н.е.), постоји равнотежа између парних и непарних бројева. То је хармонија супротности, из чега је све настало и све се, па и сам живот, одвија по том закону. Светло иде са тамом, добро са злом, љубав са мржњом, топло са хладним. Тамо где нема равнотеже супротности, нема ни живота.⁹

Бројеви су једна од важнијих категорија у митолошкој слици света, јер представљају средство за уређивање и моделовање Васељене.¹⁰ Према мишљењу питагорејаца бројеви су кључ за хармоничне законе космоса, који због тога представљају симболе божанског поретка света. Тако се сваки облик може изразити бројевима – све је број. Како су бројеви били елементи свих ствари, па и самог космоса, тако су питагорејци сматрали да је космос музички инструмент чију скалу одређују бројеви.

За сваки број питагорејци, али и мистици, везивали су неки људски атрибут: *један* означава разум, симбол је космоса, један је од божјих атрибута, један увек даје себе, било да се дели или множи са самим собом; *два* означава мишљење, дилему, материјални принцип, иманенцију земаљског света, западни херметисти сматрали су да је два у знаку ђавола, Сатанино начело; *четири* означава праведност, толико се слова налази у божјем имену код многих народа (*Lord*, енгл; *Deus*, лат; *Gott*, нем.); *пет* означава брак (као јединство првог мушког и првог женског броја), али и јединство човека са космосом; *седам* се сматра светим бројем, јер је седам дана стварања света, седам је дана у недељи и седам месечевих мена; *осам* је број блаженства у Јеванђељу по Матеји, а представља и супротности; *дванаест* означава просветљење, велика дела; *седамнаест* представља узвишеност.

Све моћи Природе налазе се у бројевима од један до седам, све тајне божанске и творачке. Један је јединство, почетак, два разноликост, четири је

⁹ По њима, непарни бројеви припадају десној страни, која је повезана са ограниченим, мушким, праволинијским, са светлом и добротом, док парни бројеви припадају сфери бескрајног, неограниченог, многоструког, левој страни, женском, таму, злу: Annemarie Schimmel, *Misterija brojeva*, str. 21, Sarajevo, 2008; Драган Симовић, *Магија бројева, нумеролошки хороскоп*, стр. 12, 113, Београд, 1986.

¹⁰ Словенска митологија, енциклопедијски речник, стр. 53, Београд, 2001.

божанска правда, пет садржи творачка начела у космосу, док седам симболизује крај циклуса, дванаест означава напредовање, а седамнаест чистоту. У бројевима један и седам заступљени су закон Стварања и закон Посвећења. Они су Алфа и Омега свеколике креације (јер и бог је од првог до седмог дана стварао свет), животних токова, тајних учења теозофа и мистика.¹¹

Бројеви нису насумице бачени у свет – они се спајају у уравнотежени ред, али и више од тога. Као праквалитети универзума и апсолутни трагови надљудских сила, они су и свети симболи божанстава. Једино се преко бројева може докучити тајна универзума. Бројеви се нису сматрали мерним јединицама, већ почетком свих ствари, самим тим владајућом и нествореном споном вечитог истрајавања ствари у унутрашњем свету (Филолај, V в.п.н.е.).

Мистика бројева била је саставни део фолклора многих народа. Осим тога, хришћанство је од самог почетка придавало велику пажњу одређеним бројевима.

Стални бројеви су по многим веровањима магични, а запажени су као стални у природи: *једно* је сунце, месец, Земља, срце, рођење, смрт и др; *два* су ока, уха, руке и др.

Грци су веровали да је бројеве пронашао Паламед, један од највећих митских проналазача, који је заслужан и за проналазак слова, мера и новца. Паламед је дао и прве писане законе и научио људе да деле време на часове, месеце и године.

По другој легенди Прометеј је био тај који је људима подарио ум, научио их да граде куће, открио им кретање звезда, подарио им бројеве, писмо и памћење. По веровању Египћана бог Теут је био тај који је пронашао бројеве и слова.

Једна слика вреди колико хиљаду речи.

Јапанска пословица

„Свети бројеви“ имају сакрални квалитет, почевши од Бога створитеља који се као „пра-један“ појављује у двојности. Број један био је посебан, јер је симболизовао самог Господа, али и постојање једне Земље, једног Неба и једног Космоса. *Један* је свеопштост. У погледу пре-времена, на почетку времена у којем се одиграва постање, *један* је само душа, такође неодређена, она лебди у нигдини, речено земаљским језиком.¹²

Природа броја један је интелект и мушкост. Нови су догађаји на помолу кад се појави број један у имену или циклусу. Број један је симбол Бога, космичке светлости, прапочетка, праматерије, прадуха, али и човека изузетне духовности. Означава савршенство, небо, небеску хармонију, душу васељене. Планетарни еквивалент броја један је сунце, симбол живота, дана, светлости, стварања,

¹¹ Драган Симовић, *Магија бројева, нумеролошки хороскоп*, стр. 15-23, Београд, 1986.

¹² Лаза Лазић, *Шум лишића*, стр. 423-24, Београд, 2011.

животног даха, нових почетака, инвентивности, генијалности, изворности и блиставости.

У многим митологијама свет је настао из једног номоа (испољење божанске природе), који је често имао двојни принцип: по предању народа Мадагаскара, Занахари је бог створитељ, врховно божанство са двојним, мушким и женским принципом...¹³

Принцип једног огледа се и у јапанским митовима: Вака-хируме (млада девојка сунца) персонификација је јутарњег сунца; Ниги-хаја-хи (нежно, брзо сунце) сишло је са неба у небеском каменом чамцу, и постало вођа једног од племена које је покорио Тиму Теноа, првог човека, владара Јапана; Хируко која се помиње као прворођено од свих божанства, означава дете пијавицу, али може значити и „Дечак сунца“; Хируко је било мушко божанство Сунца које је временом заборављено.

Да је једно било свето, показује (потврђује) и *Ићи-го ићи-е* („једном, један сусрет“), термин који се везује за јапанског мајстора чаја, Рикјуа (Сен но Рикју). Обично се преводи са: „само овај пут“, „никад више“, или „једном у животу“. Често је исписан на свицима који висе у чајној одаји и подсећа да је сваки сусрет у тој прилици јединствен.¹⁴

„Једном у животу“, или, „један тренутак у једном животу“ прожима ринзаи зен у различитим аспектима - од медитације и искуства пробуђења, до сликарства, поезије и поимања целине самог живота. Доктринарно, ова категорија се некад везује уз чајну церемонију. За време чајне церемоније обуставља се уобичајена усмереност духа, заокупљеност бескрајним низом брига, жеља и планова. И тада човек, можда, схвата јединственост тог тренутка - да је тад прилика да схвати нешто пресудно, или да једноставно добије предах, који више вреди од свих пресудних тренутака.¹⁵

¹³ По веровању индијанског племена Селиш, Амоткен, који је живео сам на небу, био је врховно божанство, творац свега; западноафричка предања су првобитно стварање света приписивала Ананасију, господину пауку; Адити је праисконско божанство ведског хинуизма, мајка богова - представљала је небо и земљу; Ахура Мазда или „Мудри господар“ је врховни бог и творац света, принцип добра и чувар човечанства у зороастерској митологији; Геа (Земља), сверодитељка, родила је себи једнаке: Урана (Небо), Оре (Планине) и Понта (Море): Војислав Кршић, *Лексикон религија, митологије и вјерских секти*, стр. 87, 94, 101, 118, 136, 149, Београд, 2002.

¹⁴ Основни принципи чајне церемоније везују се за *четири* појма: хармонија (церемонија чаја је начин да себе уведете у хармоничан однос према природи), поштовање (хармоничан однос са другима), чистота (прочишћење свих *пет* чула - слуха када се чује шапат воде, вида, пред призором лепог цвета, додира шоље и прибора за чај, мириса цвета и укуса чаја) и најзад, спокој, који проистиче из претходна *три* доживљаја: Освит, Слободан Прошић, *Естетика Јапана*, бр. 9, стр. 49, Београд, 2011.

¹⁵ Душан Пајин, *Зен, учења, пракса, традиција, савремени утицаји*, стр. 67, Београд, 2012.

Хаику се у Јапану и даље пише онако како се писао од давнина, у једном, вертикалном реду, док су на западу одомаћена три, хоризонтална, стиха. Сви успешни хаикуи састоје се од два дела који садрже две слике. Изузети се понекад називају „хаикуи од једне слике“.¹⁶

Добро смејање и дуг сан два су најбоља лека.

Ирска пословица

Одлука да настани свет обавезала је Створитеља да изађе из себе. Стварање света је у знаку *два*. *Два* је жена. Матрикс. Рађање. *Два* је рођење у супротности, противуречности, добре и рђаве деце, ваљаних и грешних људи. *Два* није умножавање један, него његово половљење. Настанак зла поред добра. *Два* је први број... *Два* је непостојно. Оно је колевка располућености, манихејски залог иманентности греха и његове неопростивости. Вечита слава демона.

Свет је слободан, јединствен, свет у којем су свака ствар, сваки елеменат, свака личност, свака појава, сами и своји, аутохтони, а у исто време исто тако припадају другом, друкчијем, са њим се налазе у процесу повезани (захваљујући „центрифугалном“ и „центрипеталном“ својству двеју атомских сила, гравитацији и електромагнетизму, колико и метафизичком балансу, духу, који се не може оспорити).¹⁷

Све је у природи биполарно, или другим речима, има позитиван и негативан пол: мушки и женски, дух и чин, север и југ. Дух је позитивни, док је догађај негативни електрицитет. Воља је северни, а дело је јужни пол... *Кретање* или промена и *идентичност* или мировање су прва и друга тајна природе: кретање и мировање.

Природа има, поред све своје вештине, од почетка до краја васионе, само једну једину материју. И са том једном материјом с две особине, она ствара ове своје шарене разноврсности, које се ни у сну не могу сневати. Она даје по својој вољи облик материји и ствара звезду, песак, ватру, воду, дрво, човека.¹⁸

Број два симболизује стварање облика. То је други промишљени чин након стварања и први парни број. Симболизује велику мајку, Земљу, врховну материју, али и магију, тајно учење, као и Подземни свет, Царство мртвих. Планетарни еквивалент броја два је месец, симбол жене, породичног живота, временских токова, материјалности, промишљености и непостојаности.

У магијској пракси Срба парност се често (али не увек) вредновала негативно, а непарност позитивно. Тако се броју два, између осталог, приписивала и способност утицања на нечисту силу, те се нечиста сила често терала помоћу два

¹⁶ Крис Линдбек, *Како писати хаику, Јукстапозиција и кирећи*, Хаику новине, бр. 29, стр. 8, Ниш, 2015.

¹⁷ Лаза Лазичић, *Шум лишћа*, стр. 423-24, Београд, 2011.

¹⁸ Р. В. Емерсон, *Духовни закони*, стр. 178, 200-01, Београд, 2012.

предмета или оруђа. Број два симболизује парност, удвајање, двојство... Приписује му се претежно негативно вредновање: сматра се ђаволским бројем. Два иста предмета, или двојни или сједињени предмети могли су, по веровању, донети несрећу или смрт.¹⁹

Два, међутим, није одувек сматран ђавољим бројем. Верује се да је врховни бог афричких народа Догон и Бамбара (западни Судан), створио космичко јаје које је поделио на две близаначке постељице, од којих је свака у себи крила пар близаначких номоа; док су Пуебло Индијанци сматрали да је Мајка васељене послала близанце, Масевија и Ојојева, да поставе сунце на небо и поделе људе на племена.

У кинеској митологији често се приказују два змаја која се играју бисером (громовном лоптом), чиме призивају плодносну кишу. У јапанској митологији забележено је слично веровање: бог мора, Ватацуми, често замишљан у облику змаја, имао је две магичне кугле: једна од њих, Шихомицутама, могла је да изазове поплаву, друга, Шихохирутама, сушу.

Понекад се говори о једном јапанском божанству ветра, понекад о два - једном мушком, а другом женском. Људи су им у давна времена упућивали много молитви за добру жетву. По једној легенди зову се Аме-но-михашира и Куни-но-михашира (Божанствени небески стуб и Божанствени стуб земље). Ова идеја - да ветар подупире небо, позната је и у другим митологијама.

Како су Јапанци веровали да су планине, равнице, шуме, потоци и стене, дакле целокупна природа која их окружује, божанског порекла, тако су настала два култа која, уједињена, чине шинтоизам, религију која је снажно обликовала јапански народ. Први од ова два култа огледао се у поштовању богиње Сунца. Други се огледао у схватању целокупне природе – не само промене годишњих доба, већ свега што чини средину у којој човек живи.

Јукстапозиција (низање једног поред другог), најчешћа техника писања хаикуа, сучељавање је два дела хаикуа који садрже две слике. Путем нејасно изражених асоцијација те су слике заправо две метафоре, које се узајамно подстичу, појачавају, сучељавају, што „ствара напетост која доводи до увида, интуиције, или осећаја дубине једног вида стварности; кретање, рођење је оно што води вишем нивоу свесности“.²⁰

Хаику у форми дистиха ретко се среће код класичних јапанских песника. За ову форму определили су се Лафкадио Херн и Херолд Стјуарт, а чак је и Сеисенсуиу побегао по неки дистих.

¹⁹ Посебну опасност представљали су људи који су имали две душе. Људи који у себи носе својства реалног човека и нечисте силе имају две душе (вешци и др.). Они продају душу ђаволу, мењају је за „нечисти дух“. Слично веровање може се наћи и код Пољака и Украјинаца. Број два имао је симболику у двојној природи Христовој.

²⁰ Крис Линдбек, *Како писати хаику, Јукстапозиција и кирећи*, Хаику новине, бр. 29, стр. 13, Ниш, 2015.

Хаику песме читају се (пред публиком) два пута, како би се пружила прилика слушаоцима да у њих у потпуности уроне (сматра се, наиме, да су сувише кратки да би слушалац могао у потпуности да их у себе прими при првом читању).

Једна топла реч може да угреје **три** зимска месеца.

Јапанска пословица

Да **три** уједињује, помирује и прожима два, односно чини да двојство њиме добија пун смисао, есенцију, те да је три број личности, човека, догађања у материји и духу, а тројство кључ разумевања света уопште – основе су древне логике, а већ индуска филозофија у појму *тримурти* изричито спаја све облике мишљења и вере с математиком.

Прожимање је производ и стање једног непрекидног збивања, где се елементи најпре удаљују један од другог, затим се на граничној раздаљини, не одолевши иманентној сили, опет један другоме приближавају. Цео ток је прожимање, и ствара обједињујући карактер, карактер и суштину три. Као централно збивање оно двојству даје нов вид, а то је тројство. Тројство их разрешава и учвршћује.²¹

Број три означава договор, склад, равнотежу, савршеност и потпуност. Сматра се да је три савршен број, јер у себи садржи почетак, средиште и свршетак. Може да се посматра и као први „стварни“ број, а први производи геометријски лик – пошто три тачке затварају троугао, то је прва равна коју можемо да појмимо. Питагора је троугао тумачио као „почетак развоја“ у космичком смислу, јер од њега настају геометријски ликови попут правоугаоника или шестокраке звезде.²²

Ритуални акти, молитве, зазивања понављали су се непаран број пута, јер су, по Платону, сви парни бројеви били злосутни. Тако се магијске чини понављају три или седам пута (то су уједно и најважнији бројеви у ведама), а молитва или „амен“, након ње, понавља се три пута. Благослови и клетве се исто изговарају три

²¹ Лаза Лазих, *Шум лишића*, стр. 424-26, Београд, 2011.

²² Њиме се представља и Свето Тројство: Отац, Син и Свети Дух. По индијској митологији, свет је у знаку трију богова: Бrame, Шиве и Вишнуа, односно: бога творца, бога одржаватеља и бога рушитеља. У римској традицији Јупитер влада небом, Нептун морем, Плутон подземним светом. Јупитер држи три бакље, Нептун трозубац, а Плутон има троглавог пса. Исти је случај и са другим религијама: сумерском, вавилонском, индијском, јапанском итд. Мања се божанства чешће појављују у групама од три: мојре у Грчкој, норне у германској традицији. У специјалним приликама божанствима су приношене три жртве у жртвеним обредима древне Грчке и Рима.

пута, а познато је како у хришћанској, тако и у хиндуистичкој и исламској традицији.²³

Број три представља закон љубави и благонаклоности. Управља породицом и друштвеним животима људи. Носи у себи интелект и интуицију, број је среће и радости. Планетарни еквивалент броја три је Јупитер, симбол успеха, славе, материјалног благостања и среће.

Три је симбол и Божанског брака, јер садржи у себи први мушки (непарни) и први женски (парни) број, односно један и два, Небо и Земљу. Представља свеколику креацију, духовну и материјалну. Симболизује и време: прошлост, садашњост и будућност.

Тростих је данас у најчешћој употреби у хаикуу. У надреалном хаикуу полови су још ефектнији, јер је мисаони лук између првог и трећег стиха превелик, некад до неразумљивости.²⁴

Четири се ствари не могу вратити: изговорена реч, избачена стрела, протекли живот и пропуштена прилика.

Арапска пословица

Број **четири** има архетипски квалитет пошто не удвостручује само дуални систем, већ га „чини правим“.²⁵ Број четири означавао је четворицу јеванђелиста и јеванђеља: Матеју, Марка, Луку и Јована, четири стране света и четири ветра, четири елемента од којих се састоји свет и кардиналне врлине; четири дирека држе ђаволову зграду; четири бика држе свет на својим леђима.²⁶

²³ Јона је провео три дана у утроби кита, тама над Египтом трајала је три дана, три су чаробњака дошла да се поклоне тек рођеном детету у Витлејему, Исус се васкрснуо трећег дана, у бајкама се помињу три сина (ћерке), три најбоља витеза или три најјача дива. Дански „коњ мртвога“, јахаћи коњи демона утвара и демона куге имају три ноге, као и дух који доноси болест стоци. И древна германска богиња смрти Хела јаше треног коња. Групе од три актера одржале су се до дана данашњег у многим шалама. Реченице се обликују у троструком виду: говоримо о субјекту, објекту и предикату, о именици, придеву и глаголу, о садашњем, прошлом и будућем времену. И сам начин нашег деловања говори о тројству: делујемо мишљу, речју и делом. Чак се и казна састоји из три дела: кајања, исповеди и разрешења, а испаштање „чине“ молитва, пост и милостиња.

²⁴ Драган Ј. Ристић, *Јукстапонирани поларитет*, Хаику новине, бр. 29, стр. 20, Ниш, 2015.

²⁵ Ханс Бидерман, *Речник симбола*, стр. 45, Београд, 2004.

²⁶ Крст се добија повезивањем четири тачке. У древном Египту је, у измењеном облику (са кругом уместо средишњег крака), постао хијероглиф за бесмртност. Четири рајске реке познате су у хиндуизму; у њима небеска крава производи четири струје млека из четири вимена.

Четири реке творе и важан аспект исламских идеја о Рају, и због тога су многи вртови у Ирану и могулској Индији били дељени са четири канала у такозвани *чарбаг* (четири баште); овај је мотив често примењиван на маузолеје како би сугерирао земаљску

Број четири симбол је тешког, мукотрпног рада. Означава утемељење, равнотежу, непресушан је извор снаге за рад. Представља закон Праведности, али и просветљеног човека, Богочовека (који повезује небеске и земаљске енергије) и небеске и земаљске креације. Планетарни еквивалент броја четири је Сатурн, чувар времена, племенити учитељ, онај који кочи, пригушује човекове страсти и враћа га у стварност, на прави пут.²⁷

Број четири игра далеко мању улогу у магијским ритуалима и веровањима. Он асоцира на четири ћошка куће, четири крака крста итд. Четири је број годишњих доба и првих елемената: ватре, воде, ваздуха и земље, који, према питагорејцима, чине Свету Четворострукост или Тетрактис.²⁸ Квадријум је још у Византији представљао четири основна предмета образовања...

Кинези број четири сматрају неповољним, а осам повољним бројем, јер када се изговори, број четири наликује речи „умрети“, а број осам речи „расти“ (а то су веровање касније преузели Јапанци).

Четири небеска краља²⁹ по кинеској легенди заштитници су падина планине Меру, будистичког раја. Одатле су, наводно, штитили свемир од напада злих сила и духова из четири различита правца.

Ниниги, унук богиње сунца Аматерасу, син бога Масаја а кацуа, имао је са Коноханом Сакуја-Химе (Принезом процвалог цвећа), кћерком Оојамацумија, божанства планине, двоје деце, од којих је млађи, Хоходеми, био ловац. Један од Хоходемијевих унука био је Ђиму Тено, први човек владар Јапана. Био је најмлађи од четворо браће и његов одабир за наследника показује првородство које, иако у некој мери признато у старом Јапану, није било универзално правило.³⁰

Четворостих, познат као хаигва, редак је у хаикуу, али се све чешће сусреће код песника из Велике Британије, попут Марлене Вилс и Џона Мартона. Хаигве се

представу рајског блаженства. Градња градова у четвороугаоној форми сеже до најранијих времена, о чему сведоче остаци Мохеџо Дара, у долини Инда.

Кинеска амајлија у облику Господара четири стране света одвраћала је клетве од духова. Позната су нам наравно и четири јахача Апокалипсе, али и детелина са четири листа, која доноси срећу.

²⁷ Шу, бог неба и светла, по веровању Египћана дизао је небо сваког дана и постављао га на четири стуба, који су служили као потпора небу, а који су познати као Шуови носачи. Четири Хорусова сина били су заштитници мумија. Њихови ликови често су приказивани на канопама, посудама у које су полагани унутрашњи органи: Војислав Кршић, *Лексикон религија, митологије и вјерских секти*, стр. 94-100, Београд, 2002.

²⁸ Емпедокле је сматрао како ова четири елемента покрећу *две* силе: привлачност и одбојност, љубав и мржња, што објашњава како се све ствари мењају у ритму сједињавања живота и смрти: М. Риус, *Маркс за почетнике*, стр. 45, Београд, 1984.

²⁹ Будистима су познати као Дарма заштитници, док су на санскриту, код хиндуса, познати као Дева краљеви. Заштитник истока је Мо Ли Чинг, заштитник запада је Мо Ли Хаи, југ штити Мо Ли Ханг, а исток Мо Ли Шоу (прим. аут.)

³⁰ Вилијам Џорџ Астон, *Шинтоизам, древна религија Јапана*, стр. 41-45, Београд, 2010.

пишу са не више од једне, две речи у стиху. На тај су се начин највише приближиле јапанском, вертикалном, писању хаика у једном реду.³¹

Онај ко постави питање је будала следећих **пет** минута. Онај ко не постави питање је будала заувек.

Кинеска пословица

Број **пет** је космички точак од пет божанских парова, из орфичко-питагорејског учења. У тој спреси стоји напетост слободе и предестинације. Грчки филозоф Аристотел сматрао је да универзум чини пет елемената: вода, земља, ваздух, ватра и етар. У средњем веку ово су виђење света прихватили алхемичари.

Број пет означава промене, симболизује закон извођења закључака из нових искустава. Као пентаграм симболизује трансформацију космичких креативних енергија, поклапање микрокосмоса са макрокосмосом, односно синтезу небеских и земаљских енергија. Планетарни еквивалент броја пет је Меркур, симбол брзине, променљивости, писања, разговора и уговарања.³²

Према ву ксингу, кинеској теорији о пет елемената, све ствари у свемиру – укључујући и *осам* (основних и секундарних) праваца на компасу – припадају једном од пет елемената – дрвету, ватри, води, металу и земљи. Ових пет елемената могу бити креативне силе, али и силе раздора.³³ По будистичком веровању пет елемената који леже у основи света опажаја су: земља, вода, ватра, ветар и ваздух (празнина).

Оригинална кинеска лаута има пет жица, које су правиле пет различитих тонова – пет елемената. Касније су додате још две жице. И чистота и суздржавање се призивају лепом музиком, а као резултат тога инструменти су постали симбол хармоније и породичне среће. Лаути се приписује *осам* атрибута: срећа, елеганција, сласт, лукавост, носталгија, мекоћа, милозвучност и снага.³⁴

³¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Haiku_in_English

³² Левијатан је морска немањ која се спомиње у Старом завету. У књизи о Јову о Левијатану се, поред Бехемонта, говори као о морском змају из хебрејских митова који је створен петог дана Постања. Покушај да се некако геометријски обележи пет Христових рана подстакао је хришћане да прихвате антички симбол пентаграма, који је данас постао симбол неопагана и сатаниста. По предању нашег народа цар свих људи и животиња имао је пет душа.

³³ На свету постоји пет натприродних сила: разне чаробњачке силе (својство да се може ићи кроз ваздух, да се могу узети разни облици, да се може учинити видљивим све што се жели); сила да се има божје ухо; да се знају мисли других људи; да се знају пређашњи животи и да се има божје око – сила натприродних сазнања.

³⁴ „Дах што из пет *јин* органа стиже, у пет облика се дели и у пет тонова и шест лествица се претвара... Људско тело и пет *јин* органа глас свој производи и трептајима пет органа чула

По кинеској митологији легендарна планина Пенглај уздиже се на једном од пет острва, смештеним на источном крају мора Бохај, на којима је живело Осам бесмртника (о којима ће бити речи у даљем тексту). Тај Шан „Велика планина“ (код нас познатија као Таи), једна је од пет светих планина³⁵ у Кини и повезује се с митологијом зоре, рођења и обнове.³⁶

Кључ за проналажење једне од најзначајнијих звезда на нашем небу, Северњаче, лежи у броју пет: када се споје звезде које чине „задње точкове“ Великих кола, и кад ту дуж поновимо у истом правцу пет пута, проналазимо звезду, која се, као најсјајнија у сазвежђу Мала кола и најближа северном небеском полу, увек налази на истом месту, а по којој су морепловци од давнина ноћу проналазили пут до куће.³⁷

преплављује; на том месту плес започиње”: Зеами, *Цвет глуме, Фушикаден*, стр. 75, Београд, 2006.

³⁵ Свете планине Кине деле се у две групе, једну повезану са таоизмом и другу повезану са будизмом. Група повезана са таоизмом је позната као *Пет великих планина* (Таи Шан, Хуа Шан, две планине Хенг Шан, једна у провинцији Хунан, друга у провинцији Шангкси, и Сонг Шан), док је група везана за будизам позната као *Четири свете планине будизма* (Вутаи Шан, Емеи Шан, Циухуа Шан и Путо Шан): http://sh.wikipedia.org/wiki/Tai_Shan, http://en.wikipedia.org/wiki/Sacred_Mountains_of_China#The_Five_Great_Mountains

³⁶ Феникс, бог *Четири* ветра, краљ свих птица, симбол је издржљивости – симболизује успон из беде и пепела до неслућених висина, успеха и богатства. Његова глава означава врлину, крила - осећај дужности и одговорности, леђа - примерено понашање, груди - хуманост и саучешће, док његов стомак означава поузданост. Пет боја које красе његово перје симболизују ових пет вредности.

По једној од легенди, Тибет је некада био само дно великог океана све док пет отровних циновских змајева није изронило из океана и опустошило шуме, околину, растиње, животињски свег. Тада се појавило пет ружичастих облака, пет добрих вила које су победиле змајеве. Животиње су измолиле виде да остану са њима, да их не напусте када су им толико добра учиниле. Оне су их послушале, те су на истоку створиле велике шуме, на западу обрадиву земљу, на југу раскошне вртове и на северу бескрајне пашњаке. На крају су се претвориле, скамениле у пет главних хималајских врхова, с Чомолангу као највећом Планинском богињом: Саша Радоњић, *Речник српске путописне прозе*, Радмила Гикић, *Намасте Индијо*, стр. 110, Нови Сад, 1995.

По предању нашег народа цар свих људи и животиња имао је пет душа, убијен је пет пута, умирао је пет пута и имао је пет товара блага. Мушко дете носи сребрну наушницу пет година. У магији се употребљава пет биљних зрна.

³⁷ Милутин Тадић, *Картографија или Карту читај – никога не питај*, стр. 53-54, Београд, 2010. Треба нагласити да сазвежђе Малих и Великих кола (медведа) чини по *седам* (најсјајнијих) звезда. За сазвежђе Великог медведа, познатим и под именом „Седам тренова“, везане су многе легенде. У Јужној Кореји сазвежђе Велики медвед називају „Седам северних звезда“. Велики медвед једно је од ретких сазвежђа које се спомиње у Библији.

Хомер и Хесиод сазвежђе Велики медвед називају и Великим колима, вероватно по вавилонском сазвежђу (седам најсјајнијих звезда које припадају Великог медведу), које се

Једна од најпознатијих јапанских зен башти, које су представљале суштину природе, не њену верну копију, и помагале у медитацији и докучивању тајни и смисла живота³⁸, смештена је у храму Ројан-ђи („Храм мирног змаја“), подигнутом у другој половини или с краја XV века. Камење у башти, подељено је у *пет* група: *једна* група од *пет*, *две* групе од три и *две* групе од *два* камена. Камење окружује бели шљунак, а једина вегетација је маховина.

Готово целокупна јапанска култура, укључујући и будизам, уметност и неимарство, развила се на тумачењу континенталне, азијске културе, те је древна кинеска петоделна космологија, заједно са теоријом пет елемената, представљала битан саставни чинилац средњовековне јапанске науке.

Петоделна теорија може се описати као начин размишљања по коме је човек у средишту, а које је усмерено ка универзалном процесу промене. Пет елемената представља пет основних твари за које је древна источњачка космологија веровала да изграђују целокупни универзум; својства тих елемената темељ су назива пет планета видљивих голим оком. Пет боја чине три основне боје проширене светлим и тамним. Пет годишњих доба су сезонске промене у средишњој Кини, док пет страна света настаје на основу онога што види посматрач смештен у долину кинеске Жуте реке (која је, стога, средиште) - околне стеновите планине представљају север, море је на истоку, тропски појас на југу а пустиња на западу.

Наведеним категоријама одговара пет телесних стања - онако како их опажа пет основних органа - затим, пет врста ритма, пет типова свести, пет различитих осећања и пет ступњева развоја.³⁹ Постојала је, чак, и подела на пет

везује за смрт и погребне ритуале. По овом су сазвежђу Вавилонци предсказивали помрачења Сунца која су најављивала владареву смрт.

Многе таоистичке књиге говоре о седам звезда које чине руду Великих кола, сазвежђе Северног неба. За сваку од ових звезда тврди се да представљају једно од божанстава и један аспект среће. Од њих седам, три су божанства, познатија као Фук Лук Сау, најзначајнија као симболи који доносе срећу. (прим. аут.)

³⁸ Испред баште је уздигнути дрвени плато на којем седе посетиоци храма и тихо, без икаква заноса, гледају камене масе. Седе слично јогама, ћуте, видљиве али ненапрегнуте концентрације, и тако, немо, навучени очних капака, „живо“ разговарају с – каменом! При томе, теже да не мисле ништа, да не асоцирају, искључују сваку реалну или имагинарну представу... Дијалог са каменом је напор да се постигне „слика“ ничега. Само је тако, потпуним искључењем, испраном главом могућно воспоставити здравље душе, мир и очишћење: Саша Радоњић, Речник српске путописне прозе, Милутин Чолић, *Маска смрти је цвет*, стр. 87-88, Нови Сад, 1995.

³⁹ По старом јапанском схватању пет је (најтежих) болести које утичу на женин ум: неукротивост, незадовољство, клевета, љубомора и глупост. Сматрало се да ових пет болести напада седам, односно осам од десет жена, и да се из њих рађа инфериорност жене у односу на мушкарца. Жена је од тих болести морала да се лечи самоконтролом и самоубеђивањем.

самогласника који одређују обрасце риме у песништву, као и подела на пет висина тона које сачињавају пентатонску лествицу.

Но драме сврстане су у пет категорија, према главном лику - бог, мушкарац, жена, лудак, демон; сматра се да је такав систем такође изведен из теорије пет елемената, једнако као што је и целокупан програм састављен као петоделни циклус са по једном драмом из сваке категорије. Принцип петоделног циклуса делује и приликом успостављања одговарајућег односа између природе, као провиђења и човека, као животног облика који тумачи и посматра но драму.⁴⁰

Када је превођење хаикуга у питању, једни се труде да пренесу основно значење, поруку, слику, атмосферу... хаикуга, док се други труде да све то уклопе у основну 5-7-5 шему. Многи ће преводиоци, међутим, одступити од тог правила, уколико сматрају да ће тиме хаикуга добити на лепоти, јасноћи израза, складу...

Седам пута падне праведник и опет устане; а безбожници пропадају у несрећи.

Библија

Већ у семитско доба „свети број“ **седам** има космичко значење (седам небеских сфера, седам планета, седам зидова који ограђују Подземни свет). Зато су и многи зигурати (свете куле), као нпр. вавилонски, имали седам спратова поређаних степенасто.

Број седам уједно представља музичку скалу или божанске лествице успона у земљу мртвих, која је само за одабране, те многи који не положи тест падају са лествица у бездан. Сматра се да је Аполонова⁴¹ лаута имала седам струна, које су означавале седам самогласника за које се веровало да имају тајанствену улогу у лечењу музиком.

Уједно је то и број Аполонове кочије са седам лабудова којом бог путује од Делфа до Хипербореје и (као ретки смртници) враћа се назад. Број седам (као збир 3+4, у нашем случају три сакривена и четири видљива броја) био је број савршенства и потпуности. У нашој народној мудрости, како приповеда наш познати песник и прозаиста Лаза Лазић, три је број божанске природе, а четири број земаљске природе (четири стране света, четири годишња доба, четири точка на колима итд.). Четири и три чине број седам. То је укупност – слога земље и неба.

⁴⁰ Зеами, *Цвет глуме, Фушикаден*, стр. 75-6, Београд, 2006.

⁴¹ Грчки бог музике, поезије, филозофије, астрономије...

Седам је носилац живота и извор је свих промена, јер и месец мења своје фазе сваких седам дана. Верује се и да свака седма година доноси промену у човековом животу.⁴²

Број седам симболизује закон просвећења (образовања, културе), синтезу магије. Број седам симболизује Давидова звезда саздана од светлог и тамног троугла, који се узајамно преплићу.⁴³ Постоји седам мистичних пећина, седам енергетских центара, чакри, у човеку, седам светских чуда. Планетарни еквивалент броја седам је Уран, који означава непоколебљиву акцију једне непредвидиве природе, изненађујућих промена, и снаге која тешко може да се предвиди.⁴⁴

⁴² Древни вавилонски зигурат, степенаста пирамида, имала је седам нивоа, док седам степеница воде у Соломонов храм. Дрво живота које је представљено са седам грана, са по седам листова на свакој грани, можда је било модел за менору, седмокраки свећњак у јеврејској традицији. У Кини је на глиненој плочици из III в.п.н.е. представљено једно такво Космичко стабло са седам грана, преко којег се шаман пење на седам небеса. Маје су веровале у небо са седам спратова. У јудаизму, седми дан постао је дан одмора и, према томе, свети.

Седам звезда у Плејадама, које су се могле видети голим оком, биле су скривене испод хоризонта у Вавилону током четрдесет најтоплијих дана и дана тешких пролома облака. Због тога су често сматране духовима злих намера. Нојев голуб одлази на седам дана; Рим је изграђен на седам брежуљака; Еуфрат је подељен на седам рукаваца; у Кини се ритуали везани за мртве понављају седам пута сваког седмог дана.

⁴³ Унутар Давидове звезде исписани су бројеви од један до седам, с тим што је број седам у средини Звезде и доминира над осталим бројевима. Бројеви *један*, *два* и три уписани су у светлом троуглу који је окренут нагоре (број један је на врху); они симболизују светлост; а бројеви *четири*, *пет* и *шест* у тамном троуглу окренутом надоле (број шест је на дну); они симболизују таму; тако да увек по један светли и по један тамни број дају збир седам, кад их посматрамо по дијагонали. Један је горе, шест је доле - њихов збир је седам, као и у случају кад саберемо два и пет, или три и четири: Драган Симовић, *Магија бројева, нумеролошки хороскоп*, стр. 124-25, Београд, 1986.

⁴⁴ По веровању Египћана седам је погребних божанстава (Херукентија-Маати, Керибкф, Кестха, Куи, Секер, Птах и Озирис (последња три стоје у тесној вези и творе једно божанство Птах-Секер-Озирис)). Седам је златни број за Тибетанце (бог Авалокитешвар, створитељ, надзиратељ света имао је седам глава): Саша Радоњић, Речник српске путописне прозе, Радмила Гикић, *Намасте Индија*, стр. 109, Нови Сад, 1995. Број дана настанка света у Мојсијевој књизи „Постања“, број небеса у хришћанској митологији. Као и број арханђела на седмом небу, број јапанских богова среће и број година несреће у западном сујеверју. Кад се поломи седам печата и огласи седма труба - настаће Апокалипса:

У мистеријама Митре, за душу се веровало да се уздиже кроз седам планетарних сфера све до божанског присуства. Овакво узнесење симболично је представљено помоћу седам капија кроз које вешт човек треба да прође, остављајући на свакој капији по један део своје одеће, што симболизује одбацивање људских особина једне за другом.

У јапанској митологији седам се сматра срећним бројем: седам божанстава среће⁴⁵ доносе, у време Нове године, људима срећу, љубав и здравље; седмог јануара кува се и једе пиринач са седам биља, како би се отерало зло у наступајућој години, а призвала срећа и дуговечност; покојници се оплакују седам дана и седам

Овај обред сеже још до Вавилона, где се говорило да када Иштар путује у подземни свет, мора да одбаци по један одевни предмет на свакој од седам капија. У митраистичким мистеријама људи на крају доспевају до осмог портала, Врата светлости, где су остајали голи, ослобођени свих материјалних особина и спремни да буду поново рођени у духовном свету.

По веровању нашег народа седам је небеса, небесних сила и богова широког неба и земље, вилинских извора, дивова у пећини, седам је огњених сфера, осветољубивих богова, злих утвара, док вода узета са седам извора (бунара) штити од урока, а Усуд долази седмо вече по рођењу, да досуди детету шта ће му бити у животу; (триста) седамдесет седам вилинских извора има у планини... Але и аждаје обично имају непаран број глава (три, седам, девет). У магији се употребљава мотика којом се није копало седам година.

У епском народном стваралаштву је, баш као и у бајкама, поклањана велика пажња мистици бројева три, пет, седам... Сви врховни богови словенског пантеона поседовали су више глава: Рујевит (Руѓевит) има седам глава, Поревит пет, Световид четири...

У Словенији се приповеда да је огроман змај са седам глава (а у свакој глави по седам језика) из чељусту шикљао седам пута по седам метара дугачак пламен. Могао је да се заустави једино ако се у млин стави седам пута просејано жито, од њега седам пута умеси и седам пута испече хлеб и стави пред капију замка у којем је живео змај. Једино се тако врата неће сама од себе отворити и змај ће ударати у капију док не падне мртав од умора (док се од силине удараца не распрсне у комаде).

⁴⁵ Седам богова среће персонификују земаљску срећу у јапанској народној религији. На првом месту стоји Хотеи (Будаи, Буда са великим трбухом), инкарнација ведре животне радости. За њим следе Бишамонтено, чувар, Фукурокују, бог дугог живота, Јуројин, бог учености, Даикоку, бог исхране, Ебису, бог улова рибе и Бенцаитен (Бензаитен) богиња музике, знања, уметности и лепоте, заштитница планине Фуџи, светог вулкана.

Представљени на броду са благом или као појединачне фигуре, носе се у облику амајлије од дрвета или слоноваче. Данас имају претежно декоративну намену. У старокинеској иконографији зна се за *пет* богова среће. Приказују се као старци у црвеном чиновничком оделу. Један од њих, Ву-фу, отеловљава дуг живот и као атрибуте носи ждрала и цвеће. Остали симболишу богатство, угодност, врлину и здравље.

Буда који се смеје сматра се богом богатства. Неки верују да богатство носи у стомаку (што му је већи стомак, веће богатство доноси). Други, међутим, тврде да је Буда који се смеје бог среће, јер сакупља сву несрећу, проблеме и бриге људског рода и ставља их у велику торбу. Решавање проблема и доношење среће причињава му највеће задовољство. Сау, бог дуговечности, симболизује здравље и лагодан и дуговечан живот. Носи жути огртач, брескву (симбол бесмртности) и штап о који је окачена чаробна тиква (у којој се налази нектар бесмртности). Понекад се приказује поред бора, окружен печуркама, а понекад у пратњи ждрала и јелена. (прим. аут.)

недеља; постоји седам човекових реинкарнација⁴⁶; а постоји и народна изрека „Пашћеш седам пута, ал' ћеш се осми пут подићи“. Самураји су сматрали да све важне одлуке треба доносити између седам удисаја.⁴⁷

У Јапану је распрострањено веровање везано за мртве: кад неки човек умре, његове се душе (сматра се да човек може имати и до девет душа) успну на кров куће (забат крова) и тамо остану четрдесет девет дана, односно седам пута седам недеља⁴⁸, јер је то период када чекају на облик који ће преузети у новом животу.⁴⁹

Како хаику није писан као једна реченица, тако не треба ни да следи правила која се у реченици морају поштовати: велико слово, употреба тачке и зареза, узвичника и знака питања... Све је дозвољено, па и кршење правила (у последње је време то чак и пожељно). Тако се у једном хаикуу могу чак и понављати одређене речи (понекад рецимо само једна реч, поновљена три пута, чини хаику), што доприноси јачем утиску, јачој слици, или се рецимо, у једном хаикуу може наћи само седам слогова (комбинација је, наравно, безброј).⁵⁰

За **осам** дана живота потребно је девет дана рада.

Турска пословица

⁴⁶ По једној чувеној причи из XIV века, познати ратник, Кусоноки Масашиге (1294-1336), кога је потомство дубоко поштовало као идеал оданог самураја, пошао је у једну безизлазну битку, а пратио га је његов син Масацура, за кога се причало да није имао више од десет година. Пре него што су стигли на бојно поље, отац је рекао Масацури да се врати кући и да се брине о мајци. Кусоноки Масашиге је наговестио дечаку да би могао чути вест о смрти свога оца, што би значило да мора да оде у планине и да се тамо до последњег даха бори против непријатеља. Као што је ратник и предвидео, све се окренуло против њега, тако да је био тешко рањен пре него што је извршио сепуку. Овом последњем акту Кусоноки Масацуре присуствовао је и његов брат који је изјавио пре него што се убио, да би волео да може да се роди седам пута како би уништио њихове непријатеље. Пошто су себи пробуразили трбухе, браћа су један другог проболи мачем и заједно умрли: <http://sr.wikipedia.org/wiki/Самурај>,

http://en.wikipedia.org/wiki/Kusunoki_Masashige

⁴⁷ Два врхунска морална императива по којима су живели самураји, припадници јапанске ратничке класе, била су: „Где год да смо, дубоко у планини или покопани под земљом, било у које време и било где, наша је дужност да штитимо интересе нашег господара; то је кичма наше вере, непроменљиве и вечите истине. Никада у свом животу нисам стављао своје изнад интереса свог господара. Чак и кад умрем, вратићу се у живот *седам* пута да чувам кућу свог господара...“: <http://sr.wikipedia.org/wiki/Самурај>.

⁴⁸ Лафкаидо Херн, *Кокоро*, стр. 68-69, 81-82, Београд, 2007.

⁴⁹ Јошида Кенко, *Записи у доколици*, стр. 37, фуснота, Београд, 2012.

⁵⁰ <http://www.tempslibres.org/tl/en/textes/essai05.html>

Број **осам** представља правду и милосрђе, промену, преокрет, судбину. Сматра се бројем моћи и симболом богатства. Означава и добро дело. Када се окрене за деведесет степени, симболизује вечност, бескрај, светлост и магијске моћи. Планетарни еквивалент броја осам је Марс, који означава неограничену и необуздану моћ, која мора позитивно да се усмерава, иначе може да уништи све са чим дође у додир.

Осам је број свеобухватне сатурнске равнотеже, предуспостављене у свемирској ноћи предстварања - захваљујући огледалу, које надограђује горњи мањи круг на већи и тако гради двојно-циркуларну осмицу. Осмица означава деградацију небеске механике у „мочварну“ статистику, тачку застоја - на којој биће створитељ на раскршћу сагледава само себе. Ако то постигне прелази у деветку, повратак нултој тачки креације изнова.⁵¹

Аналема (реч потиче од старогрчког назива за постоље сунчаног сата и означава линију која личи на осмицу) збирна је последица *три* кретања која се дешавају док Земља ротира и по елиптичној орбити кружи око Сунца. Њен облик који личи на глифу или број осам порука је коју звезда током године испишује за посматраче на Земљи. Тако испада да нам Сунце из године у годину шаље поруку у облику броја осам, што је игром случаја тренутни број планета у Сунчевом систему (откако је Плутон изгубио тај статус). Осам је уједно и симбол изванвременског у хришћанској митологији.⁵²

У таоистичким легендама спомињу се супериорна бића, Осам бесмртника⁵³, који су своју бесмртност стекли под различитим околностима. Легенде тврде да је сваки од њих окусио нектар и брескву која доноси бесмртност. Многи сматрају Осам бесмртника симболом дуговечности, док их практиканти таоизма сматрају и симболом среће. За Осам бесмртника се верује да поседују натприродне моћи и да познају магију. Верује се да њихово симболичко присуство у домовима, на сликама или као статуе у било којем материјалу, доносе здравље и срећу целој породици.⁵⁴

Изанаги (Изанаги-но-ками, тј. „Онај који зове“) и Изанами (Изанами-но-ками, тј. „Она која је позвана“), су (главна) божанства која су везана за мит о настанку Јапана, односно за стварање јапанских острва и осталих богова.

⁵¹ „Осмим даном стварања“ сматра се васкрсење Исуса Христа и почетак новог доба, због чега су крстионице често осмоугаоног облика. Осмокраке звезде у романичкој уметности, розете на прозорима са осам кракова, осам врхова малтешког крста, упућују у том правцу; осмо дете (адамско колено) у родитеља је срећно за кућни напредак.

⁵² <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=899129>

⁵³ Тих осам бесмртника су: Чунг-Ли Чуан, Куо-Лао Чанг, Донг-Пин Лу, Гуо-Чију Цао, Тијех-Гуаји Ли, Хсијан-Цу Хан, жена у плавом Цаи-Хо Лан и вила Хсијен Ку Хо (прим. аут.)

⁵⁴ Наш народ верује да осам дана назатка „слеђује“ ономе ко убије змију блавора (слепића), кога сунце ујутро затекне неумивена, када млеко покипи на ватри.

Јапански богови се зову ками. Готово сви имају људски лик, духови су природе, те сваки представља једну силу. *Први* богови, Котоамацуками, родили су се у исто време кад и свемир. Након стварања земље и неба, рођено је *седам* генерација камија, познатијих под именом Камијонанајо. Прве *две* генерације „чине“ *појединачна* божанства, хиторигами, док преосталих *пет* „чине“ парови, брат и сестра, супружници.

Два божанства, брат и сестра, Изанами и Изанаги, припадници седме генерације су, стојећи на небеском лебдећем мосту (дуга, Млечна стаза или сл.), урањали у океан небеско копље од драгуља, добијено од божанстава хиторигамија, који су их и призивали. Сваки пут кад би извукли копље, капи морске воде падале би с врха копља и згрушавале се у острва. Тако су, првобитно, створили острво Оногоро (самостворено), на које су се, сишавши са Неба, настанили и на којем су направили небески стуб, Аменомихашира и око њега пространу палату, Јаширодоно („дворана која има *осам* хвати у пречнику“).

Тада су открили да су различитих полова, па су се сјединили, обишавши око небеског стуба. Како нису испоштовали ритуале просидбе пре спајања, тако су њихова *два* потомка, Хируко („дете пијавица“, у шинтоизму познат као бог Ебису)⁵⁵ и Авашима, рођена деформисана. Пошто су удовољили правилима просидбе, било им је омогућено да роде мноштво потомака. Из тог брака се родило: *осам* јапанских острва, Ојашима (велика земља с осам острва, древно име за Јапан) - све укупно створили су 14 (дакле, *два* пута *седам*) острва - те четрдесет божанстава повезаних с ветровима, рекама, планинама, пољима, жетвом, ватром, производњом и раћањем.⁵⁶

Како је осам код Јапанаца свети број и означава мноштво, тако се у многим митовима јављају бројеви осам, осамдесет, осамсто, осам хиљада...⁵⁷

⁵⁵ Бог среће, заштитник рибара и радника, заштитник здравља и мале деце. Један је од *седам* божанстава среће: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hiruko>

⁵⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/Japanese_mythology; Војислав Кршић, *Лексикон религија, митологије и вјерских секти*, стр. 128, Београд, 2002.

⁵⁷ Пошто је Изанами умрла и преселила се на онај свет, земљу Јоми, бог Изанаки је кренуо за њом, са намером да је врати у свет живих. Како је, међутим, она већ кушала храну из Земље мртвих, Изанаки није могао да је врати. Озлојеђена што ју је муж видео трулу и у распадању, Изанами га протера из земље Јоми и посла различите грдобе за њим, између осталог и осам милиона богова громава; Охонамоћи („Велики господар Земље“), један од деце бога кише, Суса-но-о-а, имао је осамдесеторо браће; Богиња сунца Аматерасу припада првој класи јапанских божанстава. Она је најистакнутији члан шинтоистичког пантеона, описана и као „Владарка неба“, „немерљива по достојанству“. Попут богова Сунца у старој Грчкој и Египту, Аматерасу има свету птицу - Јатагарасу, или „Врану од осам педаља“; Богиња Сунца је у храму у Исеу представљена њеним *гишнтаијем* или симболом, Јатакагамијем, или Огледалом од осам педаља („Велико свето огледало“).

Најчешћа грешка која се, код почетника, јавља при писању хаikuа јесте „пермутовање“ бројева: тако почетнички често пишу 7-8-7 (односно 7-7-8, 8-7-7) хаikuа, уместо 5-7-5 како је уобичајено.

Када не би постојао „минут до *дванаест*“, никад се ништа не би урадило.

Број **дванаест** има изузетну важност у јудаизму, хришћанству и исламу. Дванаест је универзалан број, јер је производ телесног броја четири и духовног броја три. Дванаест је подеока на часовнику, дванаест месеци у години, богова на Олимпу, синова Одинових, витезова округлог стола.

Дванаест знакова зодијака, који се појављују и у етрушћанској култури, највероватније су утицали на бројне митове, легенде и бајке у којима се често јављају групе од по дванаест божанстава, хероја или важних личности, као и временске одреднице од дванаест сати, дана или година.

Исус је имао дванаест апостола, Јакоб дванаест синова, небески Јерусалим има дванаест капија, Девица Марија носи круну коју краси дванаест звезда – свака представља једно племе израелско; дванаест имама наследило је Мухамеда; поноћ, односно дванаести час, има посебно значење као време када животиње и духови могу да причају...

Број дванаест означава целину, комплетност, креативност, све што је добро, савршен је, хармоничан број. Означава идеју да је универзум свеобухватан, али дељив; представља тројство четири стране света, уређење самог свемира. Дванаест је зодијачких знакова, како у нашем, тако и у кинеском хороскопу, али и универзума (земља је смештена у последњем). Јапанци верују да бог, творац света седи на дванаест јастука.

Иако се данас све чешће пишу хаikuи који имају мање од 17 слогова, од јукстапозиције, односно кирећија се ипак не одустаје, а управо је кирећи „реч која пресеца“ хаikuа на два дела (5-12 или 12-5).

Живот почиње са **седамнаест** година.

Кинеска пословица

Питагорејци су сматрали да број **седамнаест** означава супротност, сметњу и зло; као и да је седамнаестог дана Ђаво однео победу над Богом. На Блиском Истоку, локалном богу Уратру жртва се приносила седамнаест пута. По Библији, Потоп је почео седамнаестог дана другог месеца, док се Нојева барка насукала на копно седамнаестог дана седмог месеца.⁵⁸

⁵⁸ У Египту, седамнаестог дана у месецу, бог Озирис баца се у реку у Тифоновом ковчегу. Према грчкој традицији, препоручљиво је сећи дрвену грађу за бродове седамнаестог у месецу. У античкој класици, седамнаест се повезује с вођењем ратова и херојством.

У Италији се због игре са римским записом XVII, који у анаграму XVI симболизује смрт (у буквалном преводу значи „живео сам“), седамнаест понегде сматра несрећним бројем.

Не сматрају сви, наравно, да број седамнаест доноси несрећу. Тако по неким веровањима седамнаест представља закон и милост, звезде и наду, те доноси срећу; седамнаестог марта прославља се дан светог Патрика⁵⁹; док је по тврдњи неких научника потребно покренути седамнаест мишића како би се човек осмехнуо.

Џабир Ибн Хајан, познатији као Гебер, персијски лекар, суфијски⁶⁰ филозоф и алхемичар на прелазу из VIII у IX в.н.е, први је у исламски свет увео питагорејски принцип бројева. Број седамнаест представљао је основу на којој је темељио своју теорију о (филозофском) балансу између материјалног и духовног света.

Тврдио је да је читав материјални свет заснован на броју седамнаест: материјални свет састоји се од низа 1:3:5:8, а на овим бројевима, темеље се и сви остали; тврдио је и да је суштина сваке ствари број седамнаест: десет Божјих заповести записано је у седамнаест псалама, Јосиф је имао седамнаест година када је продат у робље и одведен у Египат, Јакоб је седамнаест година провео у Египту...

Гебер је сматрао да се у броју седамнаест моћ броја седам преноси деловањем броја један, што је називао „пријемчивошћу Божанске воље кроз акцију“, а како од броја седамнаест добијамо осмицу (број који означава Снагу, захваљујући којој прихватамо наше мане и волимо себе онаквима какви јесмо), тако „спознајемо Велику тајну“.⁶¹

Према јапанском предању, митски оснивач првог краљевства на острву Окинава био је Тенсон, потомак богиње сунца, Амамикјо. Сматра се да је владао читавих седамнаест хиљада година.⁶²

У познатим турским легендама спомиње се седамнаест ратова, а често седамнаест јунака бива убијено или главни јунак задобија седамнаест тешких рана.

⁵⁹ Ирско острво је, захваљујући њему, једно од ретких земаља где је хришћанство прихваћено без проливања крви. По једној легенди протерао је све змије и остале отровне животиње из Ирске: http://sr.wikipedia.org/wiki/Свети_Патрик; <http://mysticalnumbers.com/number-17>

⁶⁰ Суфизам, тасавуф, заједнички је назив за разне мистичне покрете унутар ислама који се одликују инсистирањем на аскези, љубави, спознаји духовне истине и екстатичком јединству са Творцем, као крајњем циљу сваког појединца.

⁶¹ <http://www.greatdreams.com/sacred/17-muhammad.htm>

⁶² Заправо је, по легенди, цела династија Тенсон (или Династија небеског порекла), не један предак, њен оснивач, владала острвом више од седамнаест хиљада година: <http://www.okinawanatheart.com/2013/03/the-first-okinawan-dynasty-and-legend.html>

Приписује му се подела друштва на пет класа: владар, високо свештенство, племство, локално свештенство, и сељаци: <http://books.google.rs/books?id=gqs->

Ако седамнаест пута степенујемо десет добићемо старост Универзума у секундама, од Великог праска наовамо, а ако, као поједини мистици, саберемо квадрате простих бројева до седамнаест (2, 3, 5, 7, 11, 13, 17) у збиру ћемо добити 666, број звери.⁶³

Ово тумачење, међутим, као ни (негативно) тумачење других бројева, изнето раније у тексту, не треба да нас брине јер, како каже Р. В. Емерсон: „И природа и особине човека подложне су истом дуализму... Свако слатко има своје горко, свако добро своје зло.“ Уосталом, ова се дуалност постиже и „применом песничког поступка хаикаи поезије скице (схасеи), модерним миметичким описом спољног света, којим се изражава унутарњи свет.“⁶⁴

Тако нам хаику, кроз (не)свесне поруке слика и бројева, поручује да су добро и зло увек око нас и у нама, и да само од нас зависи са којег ћемо извора воде захватити и у коликој ћемо мери та два у себи избалансирати.

Остаје ми још да кажем да је материјал за антологију прикупљен на четири различита начина: консултовањем Интернета (успела сам да дођем до многих (научно)фантастичних хаика страних аутора, али не и до њихових биографија, па ћете ми опростити што је антологија за толико сиромашнија – одлучила сам, наиме, да кад је већ тако, ни један аутор не буде пропраћен би(бли)ографским подацима) и доступне литературе, преузимањем већ објављеног материјала са Интернет странице „Белег“⁶⁵ и путем конкурса.⁶⁶

Одабир хаика вршен је по квалитету, не по имену или биографији аутора, а од доступности материјала зависио је и број унетих хаика. До неких се аутора није могло доћи, други се нису одазвали на конкурс, неки нису прошли задате критеријуме... Одабир, тачније бројност, хаика зависио је и од интересовања самих хаићина: поједини стварају уроњени у машту, други несвесно граде тајанствене светове.

y9R2AekC&pg=PA35&lpg=PA35&dq=seventeen+japanese+mythology&source=bl&ots=Q_8B0-oyfl&sig=OpB_LmvQXDOfZuBgrGP4gG6q7s&hl=en&sa=X&ei=A9reUtW6L6WgyQOj34CgBg&redir_esc=y#v=onepage&q=seventeen+japanese+mythology&f=false

⁶³ <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=947125>

⁶⁴ Кајоко Камасаки у: Нацуме Сосеки, *Десет ноћи, десет снова*, стр. 40, Београд, 2010.

Занимљиво је истаћи да хаикуи писани на српском или енглеском језику који имају 17 слогова, када се преведу на јапански, најчешће немају толико, већ више, јер неке речи у јапанском језику имају више слогова него исте те речи на нашем или енглеском: <http://www.nahaiwrimo.com/home/why-no-5-7-5>

Постоји и други разлог зашто се данас све чешће у јапанском, али и у другим језицима, све ређе налазе хаикуи од 17 слогова, а то је такозвани „слободан“, односно модеран хаику.

⁶⁵ <https://belegbg.wordpress.com/>

⁶⁶ Конкурс је, на Интернет страници Белег, трајао од **13.12.2012. до краја 2014.** године: <https://belegbg.wordpress.com/2013/12/13/kapija-sna-konkurs-za-nf-haiku/>

За крај ми остаје само да вам пожелим угодно дружење са овом књигом, пријатно путовање, урањање у друге светове и богат извор инспирације за који се надам да ће вам ова антологија бити; и да закључим да живимо у бурним временима када су човеку више него икад потребни корени, а дубљих корена од фантастике нема. Стога дозволите да уместо вас, а за вас, отворим *Капију сна...*

Тамара Лујак

Адам Пуслојић

Стави свој знак
сасвим високо горе,
међу облаке.

Алберто Гиљен

Песак каже:
уек је болан
траг...

Александар Обровски

Са облаком
низ пусто поље
сенка храста.

Гомиле лишћа
око сваког стабла – дрво се
скинуло пред спавање.

Час је има, час је
нема – месец се игра
скривалице са стазом.

Александар Прокопијев

Суза на длану.
„Чувај се воде, синко“ –
каже ми врачара.

Сних анђела.
- Излечићу те осмехом -
рече и кину.

Александра Сандра Страхинић

Усамљени пут.
Из зидине капеле шуми
шапат богова.

Клуца у парку.
Седа ветар и спушта
парче новине.

Ана Стјеља

Стари пањ спава
сања прошле године
кад беше дрво

Андрија Г. Гвозденовић

Товар звијезда
спустио се с неба.
Груну тишина.

Ана Ручнов

Заспао месец
у тишини прашуме.
Пупи дрвеће.

Месец се шета
у пролећној ноћи.
Миришу светови.

Стари трошни
зид у цветном врту, још
упорно чека.

Страшило на њиви
маше на поветарцу.
Узе ми осмех.

Цврчци свирају...
Месец љуби руже
у заспалом врту.

Олуја на њиви.
Хватам вихоре лишћа,
облаци машу.

Јесен је још ту.
Месец и ја планирамо
Нову годину.

Плеше рибица
око месеца и брезе
Удица чека.

Како ме гледа?
Као да је била човек,
а сада жаба.

Напуштен разбој
тка по нитима шаре
звезданог неба

Луна отплови...
Моја душа оста да спава
у врбиној коси.

Анђело Б. Анчета

јутарња магла...
оплиће платно
снова

Ани Стајкова - Иванова

„Благо теби“ -
зашуме дивља врба
питомој врби.

Антон Тркуља

Тајанство звезда
шири се васељеном –
рађа се вечност.

Праоблик тела
у бестелесном лету
очовечен је.

Сни ће пронаћи
преноћиште у небу
на крају пута.

Антонина Казаламхева

Зимско свитање.
Сунчеве зраке звецкају
по сигама леда.

Антонио Фернандез Молина

Док идем кроз поље
одједном поскочих:
гледа ме једно дрво.

Аои Секијама

Вилин коњицу,
дај да видим твојим очима
хиљаду јесени.

Ахмед Сулејман ал Ахмед

Певам, јер си звезда
у тамној ноћи.
Постао сам чувар звезда.

Бајо Цаковић

На брду
вечно чува небо
камени војник

Бам Дев Шарма

Седамдесет година
он игра жмурке
са сенком времена.

Бањо Нацуиши

Из будућности
долази ветар
да раздува водопад

Башо

Све је пусто –
нема ни богова.
Опало лишће.

Разговор са цветовима
перунике – једна је од
лепота путовања.

У шуми младих бамбуса
славуј жали због
своје старости.

Море у сумрак.
Беличасто-бледи крици
дивљих патака.

Бог некуд оде.
Лишће се гомила
и све је пусто.

Болестан на путу –
моји снови лутају
усахлим пољима.

Пролеће мину –
у оку рибе суза
и птице плачу.

Бурно је море!

Млечни пут сеже до
острва Садо.

Јашем на коњу –
позади промрзла пузи
моја сена.

Док је одсутан
божија башта запуштена –
опало лишће.

Како жудим да видим
међ јутарњим цвећем
лице Бога

Белинда Беловари

ЛЕПТИР

Светлост месеца
лепет сребрених крила
мртвих лептира

РЕЧИ

из књига ноћу
кришом излазе речи
постају живот

СУСРЕТ

замишљен сусрет
у процепу времена
чека кораке

ТИШИНА

пејзаж празнине
кроз влати паучине
тишина дише

ВРЕМЕ

тамним бескрајем
по зрацима звезданим
путује време

Бисенија Илић

Сакривен месец
осмехом мами звезде.
Призива јутро.

Бишу Оригаса

Столетни кедрови –
није да не могу да се крећу –
они то једноставно не желе.

У кедровој шуми
дрво које прво прохода
прво и умире.

Благоје Нишавић

Ноћ се већ слегла:
низ процветалу трешњу
силази месец

Богданка Стојановски

Прасак грома -
разапете мреже
хватају муње

чамци
катаркама подбочили -
небо

Богољуб Бобан Велимировић

Хроми фијакер
крај амбара прислоњен,
памти коњски кас.

Зрно бисера
из морске шкољке, памти
шум родних вала.

Богољуб Т. Михајловић

Олуја у сумрак
високи бор подупире
нагнуто небо

Спаран дан –
коњи на појилу пију
летње облаке

После кише –
босонога деца
газе небо

Лутам планином,
у знак поздрава жир
скида шешир

Захладнело –
са терасе саксије
силазе у подрум

Целе ноћи
ветар бере
цветове трешње.

Бокусуи

Крај мене,
јесењи коров
тихо шапуће.
„О како ми је драго
све што мре.“

Бончо

У зен храму:

Отпале иглице борова –
месец без богова.

Боривој Буква

Нова година
и Дјед божичњак
куца на врата.

Борис Кебаковски

Данас ћу брати
јасмин, ружу, багрем,
дума пчела.

Босиљка Боса Павловић

Улицом града
од маскенбала мрава:
остале маске.

Лептир у лету
заклонио сунце.
На небу дуга.

Буљави цврчак
у крошњи бадема
запалио ватру.

Жар сунца.
Шарени кругови врште
у плаветнилу.

Стадо оваца
запутило се небом.
Ливаде пусте.

Соко збуњен.
Ведрим небом клизе бели
правоугаоници.

Ноћ
У белим чипкама
пахуља сања.

Сунце
нагриза слику зиме.
Леденице плачу.

Снег у марту.
Ноћ обасјана белином
збуни сан.

Сјајна Венера
у кули змаја ноћи
небо заискри.

Усамљен гачак
дреком ломи зраке:
јутарњег сунца.

Сјајни мишеви
намигују с неба.
Ноћ оглувела.

Земља распукла.
Из мрачне дубине
разли се сунце.

Звоник над црквом
ушловио у небо.
Магла се ваља.

Дан свилене паучине.
У кругу врана
- плаве осе.

Мрави путници.
Из маховине светлости
- дах земље.

На склопљеном оку
шака месечине.
Бршљани у сну.

Цвет јасмина, мирис кише.
На пустом путу
- зраци ноћи.

Кап кише на слици змаја.
На празном листу
- сенка мача.

Гонг из дома ветра.
Мирис сиве шуме
буди сноп змија.

Шапат борова. Дан.
Зрикавац и седи кос
краду време.

Бранислав Брзаковић

Божји пост –
месец на води
ишчекује поноћ

Црква ко кошница –
анђели што ходају
хор слушају

Спуштају се облаци –
нижу се степенице
ка небу

Тамна страна месеца –
ноћ наде за један
сусрет са кометом.

Бранка Војиновић-Јегдић

На Задушнице
палим свијећу анђелу.
Дрхти ми рука.

Гдје ли су сада
Јабучилова крила -
питама Пирлитор

По пустој цести
само прашина хода
са вјетровима

Љетњом бронзом
сунце по мени црта
другу Африку.

Бранка Гостовић

Сунце грануло,
Снешку Белићу суза
НИЗ НОС КЛИЗИ.

Братислав Величковић

Јутрос се сунце
није родило рано...
омео га облак.

На прозор собе
паук остави важну
поруку муви.

Браћиа

Драги Дневниче,
немам дечка. Шта да радим?
Направићу га...

Будимка Стојанов

Речи размењујем
с египатском богињом Мајет.
Много је дилема.

Под оком сфинге
мумифицирање у храму
још увек траје.

Бусон

Пролећна киша.
Огртач и кишобран
ходе и зборе.

Врба је
заборавила свој корен
у младој трави.

Дању: „Нека се смрачи!“,
а ноћу: „Нека сване!“ –
даворе жабе.

Нашав се без шешира,
страшило
оста збуњено.

Демони сеју
јечам у дугим зрацима
вечерњег сунца.

Још и више
зато што је сам
месец је Пријатељ

Васа Радовановић

Низ плаво небо
јато звезданих риба
лагано плови

Погледај горе
косач бешумно коси
звездану траву

Уздрхти месец
са наранчиног цвета
кад скине нектар

Вера Александрић

У васиони.
Воле се на летећем –
сребрном тањиру.

Тутње громови.
Облаци се свађају
на ноћном небу.

Звезда Даница
спава са месецом на
Кумовој слами.

Бели облаци.
Звезде скинуле вео
и венчанице.

Небеска радост.
У звезданој колевци –
дише млад Месец.

Озонска рупа.
Заглавио се точак –
Великих кола.

Горостасни Марс
целу ноћ љуби, малу –
звездану шкољку.

Вера Томичић – Приморац

И љубичица
од превише мириса
добила вртоглавицу

Верица Живковић

Процвета небо:
лептирица помера
брег ка месецу

Веселин Брновић

О, очи земље,
пупољци расцветали,
зовите сунце.

Весна Миљковић

Сиво одело
обукао облак, још
жури по шешир

Весна Оборина

Вук самотњак
мјесецу повјерава
љубавне јаде

Отисци стопала
усамљеног шетача
прате на жалу

Вид Вукасовић

Хладан јесењи ветар –
гране старе врбе машу
птицама селицама.

Стоје обузети
плесом вилом свитања
– гласници зоре

Полу змај
Полу врабац
Гнезди се на врби

Траг комете
звездани разбој тка
ткање времена

Сунце се рађа
осмехом млада гејша
милује змаја

Гранама врбе
Исписан космички код
„Сви смо ми једно“

Крај плавог ока
пламени увојак
аватар дуге

Старом калдрмом
Блистава сајбер стаза
Од врбе до сунца

Вила вечери
у мирис липовог цвета
оденута

Постојање
потврђено пољупцима
анђела зоре

Куц куц врбо пуц
Јодина цица маца
Преде ли преде

Својом песмом вила
ствара друго сунце
дубоко у себи

Ушће неба
портал реке светлости
отшкринут

Пукотина
у струни времена
звук рога

Прво јутро
слећу
бродови древних

Змајевима
творац обликује
трон прве зоре

Додир чипова
на зрнцу пешчаника
сајбер светови

На путоказу
прву реч загонетке
написало време

Зрневље нара
боји усне
младе пророчице

На устук
стубом молитве
врач држи сунце

У вилин колу
губно времена
разиграно

Низ покрета
и мач постаје
лотосов цвет

У летње јутро
две дуге премошћују
море и мој сан

Зидине храма.
Птице уместо звона
призивају небо

Длетом
светлост обликује
клесар са звезда

Звездано небо
Кумовом сламом лете
лађе предака

Једнорог
у девојчицином крилу
прегршт звезда

Титрај речи
звезда саткана
срмом зоре

Пољем лана
сенка препелице
шапуће јутру

На плочи
загонетка
змај

Долетели
змајеви са звезда
чекамо реч

Продавац ћилима
нуди приде –
и прегршт месечине

Лет златног праха
С вилинских крила
Ка сајбер спину

Крај нас израња
јато делфина неба
уз цвркут и плес

Можда још негде
на некој другој звезди
цветају трешње.

Звездано небо
питамо се поново
да ли нас неко
одозго проучава
и шта ли при том мисли.

Латице неба
слетеле на длан
младе сликарке

Рађа се
Из перја ватре
Феникс јутра

Змајев дах
Одлуку чини
Бриткијом

Био је маг
А сви га сматраше
Безазленом лудом

соларни печат
хипер просторним спином
кикот титана

додир чипова
на зрнцу пешчаника
- сајбер светови

седмим животом
клон незнаног ствара
- код ускрснућа

на зрну песка
дете светотворац
почиње игру

Виолета Пенушлиева

Ветре, молим те,
помери тај облак!
Крије моју звезду.

Витомир Милетић Витата

Старци су прошли.
Сенке још увек
прелазе пут...

Пенушав талас
на камену обалу
избацаи месец.

Млади лабуд
испред себе гура
беле облаке.

Утихну звоно.
И звезда падалица
заврши свој пут.

Божично јутро.
Из догорелог бадњака
шапат анђела.

У таласима
звезда падалица
изгуби сјај.

Владимир Девиде

Маказе

ластиних крила режу

месец на пола

Вечерњи лахор –

плове плаве планине –

снови снивају.

Владимир Дудар

Свуд је кишовито.
У стопу ме прати мој
блатњави траг.

Владимир Перовић

Шапат лахора:
препиру се у књизи
писане речи.

Врбислава Старовић Слободанова

Гребеном брега
насукани облаци
чекају ветар.

Вучета Тончић

Сами у пољу
коњ и његова сенка
утркују се.

Гергана Јанинска

Прва љубав
Велики Медвед бајку
приповеда

Гинка Биљарска

Љетна ноћ –
након сваке пале звијезде
лептир уздахне у сну

Дрхти голо дрво.
Заклања се последњим
листом.

Горан Гаталица

Нимфа ставила
водене перле небу
почела киша

Горан Деспотовић

У башти шушти
опало лишће. Деда,
чуј, псује ветар!

Горан Миленић

У дворишта без дјеце
пахуље
нерадо слијећу.

Горан Радичевић

ЗЛАТОКОСА

Пун је Мјесец
Виша се златокоса
Враћа звјездама

Гордана Дракула

Бели облаци
пуни сребрних риба
леже на крову

Птице без перја
на пешчаној обали
коло играју.

Сјајни кликери
круже над ветрењачом.
Куће полећу.

О млади месец
окачили љуљашку
хватачи звезда.

Једнороги коњ
зари главу у море,
извуче сунце.

Кад дође поноћ
из језера израња
хор дављеница.

Гордана Матић

са куле снова,
међ' боеме, слетела
жалосна врба.

кад се угасе
улична светла, врба
се зацрвени.

Гордана Петковић

Подземне одаје
Крилате небеске змије
Штит од жада

Из средишта Света
Врба вечности
Сунчев диск

Кроз звездану капију
Ми и земља на којој стојимо
Једно смо

Олистала врба
Кћи Месеца
Невеста Сунца

Хировита и прозрочна
река сна
гласник са звезда

На обали зоре
Врба се њише
Холограм Древних

Вилина коса
низ сапи вранца
месец над реком

Име добих
и пре рођења
Златокрила

Чувар кедрове шуме
пољупцем буди вилу
раздањује се

Сунчев прах
моја стопала газе
невидљиву стазу

Вила сна
Тка месечину
Са грана врбе

Тишина се чује
На небу
Велики Медвед и ја

У ткању времена
Небеском путањом
Звезда наста

Кружни белег
на раскршћу
вилино коло

Чаробним штапом
богиња пролећа
дотакну магнолију

Ка Андромеди
љубичастом стазом
једнорог сам

Камен камену
кроз маглу изрони
зелени змај

У ткању времена
Сусрет са собом
Препознајем лик

Дубоко у мени
Врба љубави
Шири пупољке светлости

Човек и сенка
У трептају ока
Једно

Кроз мећаву
сва моја лица
промичу

Једнорогу даривање
магнолије зоре
матицом реке

Бели облаци
сенке крилатих
нестају

Снови летача
виле и змајеви
кристали ноћи

Корачам дугом
ка светлости
мрежа паука

Бездана ноћ
кћи змаја
загонетка

Увек иста
душа, одећу мења
круговима неба

Девице сребрних крила
призивају кишу
врапци у прашини

Облаци боје нара
сенке крилатих
буде се

Жар обелиска
где је пламен
сневачи са звезда

Звездана муња
у ембриону земље
реч ствара

Над пољем булки
чувари змајева
дуге сенке

Пратим трагове
свих својих одраза
у недоглед

Портал времена
број од девет цифара
сребрне сандале

Небом плови
дах уснуле звезде
напуштени храм

Лугом
звездана прашина
и вила јутра

Бојама дуге
кораца будућих
назиру се

Златни праменови
ка вилином колу
посматрачи

Крилатима
стаза указана
магла узмиче

Дан за даном
снови златног змаја
неспутани

Росом умивена
сва моја лица
сусрећу се

Кружни лет
пут у јутро
звезда

Прамењем
магла тка Пут
- светлост

Међу звездама
негде клица света
заче се

У сну
кутију од жада
вила дарује месецу

Витез
месечевом стрелом
дозива свој дух

Чух топот
у зори буђења
једнорог

У колиби жар тиња
маг утихну
месечина

Каменчићи
смарагдно зелени
врач прозва ме

Са ивице јутра
чаробњак дуну
у зору

Виле међу врбама
венцем одевене
несташе

Звезде изнад
земља испод
вилиноско коло

Подземне одаје
Крилате небеске змије
Штит од жада

На стази времена
Муње и сенке
Сједињени

Људски истински лик
Ослобођен пропадања
Спирала светлости

У муњи
цео свет –
моја зелена стопала.

У праскозорје
делфини проносе
кодове стварања.

Маглу пресеца
светлосни мач
још једно перо

Низ звездано поље – корачам.
Наше бивање
једнако сну.

Трагови на души
кроз магловито јутро.
Пастири са Веге.

Дубоко у мени
Сунчев диск
доноси глас

Обалом јаве
путоказ времена
холограм древних

На гребену
змајеви и виле.
Раздањује се.

Плутајући свет –
на ивици неба
звезда падалица

Спиралним таласима
у земљи орлова
светлост неба

Из утробе земље
Живот на леђима змаја
Стиже

Пламтећа звезда
На крилима змаја
За час је ту

Небом ходи
Дах уснуле звезде
Змај

На Млечном путу
спиралом сна
сретох осмех.

Низ поље – дух ватре.
Наше бивање
једнако сну.

Гордана Радовановић

Под голом крошњом
уточиште. Одозго,
смеје се месец.

Оловне речи
о нити паучине
с далеке звезде.

Празна столица.
У рупцу, на наслону,
дах оностраног.

Привид, у спокој
одевених корака,
преретко саткан.

Из грања брезе
мотри ме глава лутке.
Улична светиљка

Далибор Дрекић

украј у јарку
амалгам у маглама
увио иву

Дамир Дамир

Ослушкујући „ја“
спознах ли све демоне?
Мртав Ктулу сни.

Дана-Марија Оника

Сунчев зрак
сјаји у сузама
Снешка Белића.

Данко Б. Марин

Зима одлази...

Како - кад нема ноге?

Питаћу ласте.

Дан Пагис

Твоје станиште
број галаксије...
гроб.

Десанка Максимовић

Мркла је тама,
улицом корачају
само кораци.

На врху бора
савила гнездашце
вечерњача.

Ноћас су крици
јејине помрачили
светлост месеца.

Лупа пракљача.
Жене жестоко туку
своју судбину.

Цвеће наздравља јутру –
из разнобојних,
танких пехара.

Облак се трже –
и мех пун кише наједном:
испусти.

Преда мном стаза
драгог камења – питам се
смер ли њоме.

Још од детињства –
добро се слажем с многим
немуштима.

Зелени бршљан –
нежно пребацио руку
преко трулог крста.

Застао лахор
у крошњи старе букве –
запричао се.

Беле сточиће
поболи патуљци шумом –
чекају госте.

Жабе по киши –
хватају се у коло
и скачу, скачу.

Заглавио се
у грлу планине залогај
ватре.

Дејан Богојевић

Вулкани окушљају
тугу овог света –
анђели и богови

Дејан Бубањ

Јесења крошња.
Под њом небо сломљено
у парампарчад.

Дејвид Коб

Лахор сакупља
латице. Изгубила
трешња цветове.

Дејвид Лену

Окречен каменити кланац
пунимо џепове
духовима.

Димитар Аргакијев

Стојим на мосту –
моја сенка са водом
тече у даљину

Дмитар Стефанов

Разговор
са ванземаљцима –
О, дете моје!

Драган Жигић

Пресушио поток.
Воденица сад меље
звезде и успомене.

Тргом Слободе
пролазе две штације
и једна нога.

Драган Ј. Ристић

Плаветнило неба
пробијају земљане але –
оковани ђаволи

Месец опет ту
зајахао је облак
бојим се пашће

У пошлаци
и црква под водом –
анђели не беже.

лабораторија –
супериорни гени
кренули

шума
и моја радозналост
бескрајни

спржена земља –
подземним стазама
Људи и работи

млад српаст месец
зајахао облак –
бојим се пашће

перформанс –
уметност андроида
ледена

пластичне очи
загледане у ништа –
став машине

одушевљење –
Људи не оставише
утисак на роботе

на вејавици
пролази Снешко Белић –
поздрављамо се

време –
непознат термин
ванземаљцима

Пространа башта
шимшира скрива све –
бивши ћуте
стрип хероји нашег доба
не очекују милост

динамично
поље рециклаже –
гробље робота

робот
са медаљама –
на рециклажи

месец завири
у отворену књигу –
огласи се ђук

Ведро у души
док берем шумске јагоде –
И небо је ведро
Молим своју сенку
Да ме не враћа у град

пролазе дани
а ниоткуда помоћ –
брод у махуни грашка

Летња врућина
Како да уживам на сунцу
Питаћу цврчка

Густа шума
па тамни шумарци –
преклињем виле
да не прилазе ноћу
 снови су ми незгодни

Драгица Гашпар

Јулска је ноћ.
Мрежа старог рибара
пуна је звезда.

Љубе ветрови
стару кућу на брегу
прошлост самује.

У Скадарлији
пева јесењи фењер
о летњој ноћи.

У стари Врт гле
навиру успомене
зумбули плачу.

У време киша
шетају кишобрани
живахних боја.

У јулској ноћи
мрежа старог рибара
пуна је звезда.

Док младост неба
сунашце подмлађује
– мени осмех плав.

Около море
у мени острво гле
– зелено ниче.

Шапуће листић
застао на прозору
старе кућице.

Развигор духну
бљеснуше беле дојке
сунце се збуну.

Уловио се
млади месец у мрежу
старог рибара.

Надошла река
у налету загрли
врбино грање.

Савиле врбе
своје гране над реком
пијући воду.

Лупише врата
истрча завеса кроз
отворен прозор.

Магла украде
другу обалу реке
рибар чека дан.

У ведрој ноћи
месечев срп се спрема
да жање жито.

Срди се чичак
што га заобилазе
зими се горди.

Сунце завири
у наочаре – чита
новине старе.

У сноповима
ражи, пожњевени и
сунчеви зраци.

Зелени април
и ја очекујемо
прво унуче.

Ено травара –
пакују мала сунца –
за хладне дане.

Ужарен месец
укотвио се у крошњу
старе маслине.

Драгица Којић

Градом шетају
осмеси и пољупци
– освануо мај.

Низ улицу журе
бунде и капути
насрнуо ветар.

Драгица Мињевић Медаковић

Иње накострешено.
Умислило да је снег,
шепури се.

Јесен се смеши.
Лишће руменилом обливено
у несвест пада

Драгица Охаши

ЗИМА

Зими се стихови скрију
Иза далеког облака
Чекајући ласте.

Драгиша Л. Јововић

Концерт на обали.
Инсекти прослављају
долазак прољећа.

Дубравко Иванчан

Пролеће је... на ливади
клечи
ситно цвеће.

Дубравко Корбус

С гране уз пут
дозрела крушка
отишла у школу

Душан Видаковић

Име мрвога
отето крсту ноћи
четрдесете.
Базилиск преде: муљем
поводња умивен грех.

Чезне за ветром
са планинских ливада.
Градски маслчак.

Душан Ђуришић

Див са сјевера
изнемогле лептире
тјера по пољу.

Позном цвијету
вјетар што кости леди
шапће: „Опрости!“

Једина земља
у којој желим бити
још је нестварна.

Развигор шапће
врашцима изнемоглим:
„Прољеће стиже!“

Крај мравињака
малишан опонаша
окрутног дина.

Душан Ружић Дућа

Над долином
крик гаврана сече
густу маглу.

Јутарња роса
сузе рођене у оку
вечне природе.

Ноћас се брчкао.
Из кладенца месец
у луг шмутну.

Заборављен
крај реке – ветар чека
стари кишобран.

Ђурђа Вукелић-Рожић

Хукање сове –
пуни мјесец међу врбама
плива узводно

Нови експонат
ноћас у музеју –
мјесечина

Збијени у боци
феферони љути
на сами себе

Ђурђа Павлаковић

Планинари и облак
заједно силазе
низ пропланак

Елизабет Ворен

У опојном врту
оса и ја уз чашицу
дискутујемо.

Елисавета Шапкарева

Ледене барице.
Као да је Господ
плакао за бескућником.

Етсујин

Јесењи сумрак:

„Да упалим светиљку?“

- уће и упита.

Жан Марк Демабр

Врућина...

Мали извор испод маховине
крије се и дише.

Жељко Фауда

Врт у предграђу.
Дијете и патуљак
једнако тихи.

Жељко Фонда

Јупитер
оплакиван
мислима

свемирска станица
астронаути ките
Божићну јелку

НЛО
семафор трепће
жуто

Живко Продановић

Зеленим кораком
улицом маршира
дрворед

крај Рата звијезда
борци би се вратили
али немају камо

нови робот
с леденим презиром
раставља старог

пет сунаца Веге
- за наш укус заиста
једно превише

подземље у грчу
градови Седме етаже
нападају Осму

поновљена класика
најљепшу Орионку
отео Земљанин

ратников савјет:
никада не праштај
Земљанима, сине...

туку се роботи
нови господар рата
учи команде

узнемирени пас
опет га милује
онај зелени

већ иза Сунца
двоглава змија
престиже наш брод

војна академија
амбициозни роботи
полажу заклетву

залутао робот
Творац нешто није
довршио, опет

зашто нам Творац
није уградио срце,
чуди се робот

Војничко гробље
на одјелу робота
нема цвијећа

Нојева арка
улазе роботи
два по два

Последњи робот
тихо тумара
нигдје људи

путеви с путем
чаврљају на крижању:
камо путујеш?

Живорад Стојановић

У боровој шуми
болничка зграда
дананоћно сања.

Пред пут
ласте се договарају
читавог јутра.

Покидани облаци
поново се спајају.
По туђој вољи.

Злата Воларић

Жути балон
однесе цурицу...
златном сунцу

Звезде умиру
тихо – са задњим блеском
... одлазе у ништа

Време бих ухватила,
у златну крлетку га затворила
... понекад ју отворила.

Црну таму
расветлит ће сребрни
месец... са срећом.

Мирише дуња.
Стари орман се сећа
мога детињста.

Зое Савина

Ноћ се опет спусти –
месец склониште нађе
на мом кревету

Мириси висе
са грана кајсије –
као хиљаду тишина

Зоран Антонић

Месечев срг
пресекао облак –
хиљаде искри.

Лугајућ поглед.
Морски талас потоци
трептаје звезда.

Божју милост
додирну чистом душом -
бели анђео.

Под сувим лишћем
ветар откри патуљке
окамењене.

Зоран Додеровић

Прескачем баре.
У свакој се упило
мастило неба.

Мачка крај пута.
Светлуцају на лишћу
звездице крви.

Као штап у песку
сам на калдрми стојим.
Гледа ме врба.

Зоран Николић

Идем у бајку –
за мене нема места
у свету лажи.

Зоран Раонић

Монахиња
метлом тјера јесен
око манастира

Зорица Новаковић

Заљубљени принц
шаље Сатурнов прстен
преко фејсбука...

На небу дуга,
вила у капи росе
краси латицу.

Као везан сноп,
удружени хобити
јачи од змаја.

И прогута змај,
уместо да ожени
лепу принцезу

Зринка Супер-Андрејевић

Облак се гледа
у зрцалу језера
прободен трском.

Ивана Вања Никовић

Јутарња магла –
сударисмо се збуњени
дрво и ја

Иван Вељковић

Четварац стаде
Оверише путоказ.
Осам гоблина!

Последњи гоблин
Реши се на предају,
Срамежљив клечи.

Пред Крахтаром сој,
Оснажени војници
Магијским прахом.

Иван Гаћина

АСТЕРОИДИ КРУЖЕ

Астероиди
Круже мртвом путањом
Црвеног Марса.

ДРУШТВО ПИШЕ ХАИКУ

Весело друштво
На свемирским стазама
Пише хаику.

ФОТОНИ ПЛЕШУ

Фотони плешу
Свемирску симфонију
Звједаног неба.

ЈАМЕ НА МАРСУ

Јаме на Марсу
Скривају феномене
Црвене смрти.

КАПИЈА СНА

Капија сна кроз
Границу вјечне маште
Отвара душу.

КРАЈ ЈЕ СВИЈЕТА

Крај је свијета.
Тужно залази сунце
Старог планета.

СЕДМОГЛАВИ ЗМАЈ

Седмоглави змај
Рига ватру у ноћи
Пакленог огња.

СВЈЕТЛА КВАЗАРА

Свјетла квазара
Сигнализирају пут
До црних рупа.

КРАЈ ЈЕ СВИЈЕТА

Крај је свијета.
Земља се руши након
Великог праска.

У ЦРНОЈ РУПИ

У црној рупи
Изненађење чека
У тами ноћи.

ЗВЈЕЗДАНИ ЛАСЕР

Звјездани ласер
Пробија путељак кроз
Млијечну стазу.

Иван Ивковић

вече у парку –
жалосна врба и ја
чекамо јесен

Игор Браца Дамјановић ДИБ

Мртва тишина
разговор споменика
прекиде ветар.

У Јерусалим
свечано уђе Исус
оживе Лазар.

Ноге у земљи
високи борић тражи
спас у облаку.

Паде ноћ
испратих сенку
остадох сам.

Отворен прозор
пуштам мисли напоље
месец ме гледа.

Врба се спушта
да пољуби камене
плоче калдрме.

ВОЗ

Улетех у воз
на прашњавој станици
оста моја сенка.

Одлазим на пут
у кофере спаковах
комадић неба.

Истеран из воза
млади Месец
не плаћа карту.

Локомотива
језди ка небу
прелепи сан.

С' небом у коси
и сунцем под пазухом
вратих се у град.

Најлепше парче
неба, дајем теби
за рођендан.

Врео летњи дан
у старчеве се кости
увуче смрт.

Застој на путу
ћубретари одвозе
бачене животе.

Старац на бандери
тражи своје име
добро је, жив је.

Молим се богу
да заустави време
трешња у цвату.

Ко облак меке
латице јапанске трешње
на седмом небу.

Изета Радетинац

Оседлан коњ
са вјетром галопира
летећи змај.

Цврчак у трави
Свира повечерје
Војсци пужева.

Замах косача
Уздах зелене траве
И росне сузе.

Због скока у даљ
Жаба ишчашеног кука
На боловању.

Цијелог дана
Мјесец тражи звијезде
По јасмин небу.

Икујо Јошимура

Над језером
и соко и ја
постади ветар.

Ирина Стефановић

На зимском своду
месец пун обасја ме.
Сјај његов боли.

На брегу црква
под снегом заспала –
свиће.

Отварам прозор:
усташе заточени
мртви лептири.

Иса Кобајаши

Ухватите ми
пун месец – плаче
наше дете.

Зачувши људске гласове,
цветови трешње
мало поруменеше.

„Не тиче ме се више
овај одвратни свет“,
капну роса.

Не плачи, о зрикавче!
Нема љубави без растанка
ни за звезде на небу!

Мутан, магловит дан.
И онима што бораве на небу
мора да је досадно.

Око моје колибе,
још од кад памтим,
жабе су давориле о старости.

Распршена роса!
Семе се пакла
и данас сеје.

Понекад мислим
како је могло бити;
нестало је све.

Мравиња стаза –
Долази с далеких
врхова облака.

Шљиве у цвату!
Чак и котлови пакла
имају празник.

Јесењи ветре,
о, у који сам тачно
пакао проклет?

Цветала шљива!
Данас ни једна ватра
пакла не гори.

Пролећни дан пролази
оклевајући
само над водом.

Не убијај муву!
Види како крши руке
молећи за милост.

Богиња пролећа
промашила неколико места...
прошарана планина

Јагода Никачевић

ноћни разговор
оговарају месец
цврчки у трави

Јадран Залокар

С облака
спустило се крадом
зимско сунце.

Јамагући Содо

Испред мене
води ме кући, по месечини
моја сенка

Јања Раонић

Увело лишће.
Из стијене израсла
бијела црква.

Јари Сари

Када сам био јелен
у шетњи једног поподнева,
јео сам трешњин цвет.

Јасминка Надакшић Ђорђевић

Лаки шум са реке –
рибар веслом
погоди месец.

Олујно небо –
ветром ношени облаци
гасе звезде.

Пече се хлеб
у старој трошној пећи
пуцкета прошлост

Јацука Ицишара

Довлачи светлост
из другог света...
Млечни пут.

Јеврем Хајдуковић

Дрхти небо
спуштено у море,
у наше сјенке.

Јован Н. Бундало

Зелени се плач,
то врба на калдрми
живот дозива.

Јоже Воларић

Ко је расуо
ужарену прашину
по васиони?

Каква врућина:
и сена иде са мнош
у хладовину.

Одоше без трага:
Као да имају крила
- Девојачки снови.

Месец сео
на врх витке јеле
- смијуљи се.

Више пута се
сусретох са судбином
- брбљамо.

Отворен прозор:
уснуло дечје лице
- месец милује.

Поље ме ћутке
дочекује – а онда
сатима причамо.

Стаза ме позна:
Увек ме изненади
Каквом ситуацијом.

Успешно користим
резерве минулог
миленија.

Моли Бога,
могуће да ти баво
помогне.

Ноћас је месец
Дошловио насмијан
- Има рођендан.

Јон Рашинару

Танак лед -
само месец сме
да пређе реку.

Јорге Теилиер

Барице у страху
очи шире чим
гегање патки чују.

ЈРК

Хуманоиди
како се уклапају
остаје тајна

Млаз података
јури с главног извора
пуни умове

Спајање двоје
хардвера и софтвера
ствара нов живот

Јулија Грујић-Симеуновић

Јутро поспано
иде за сунцем верно
ко на узици.

Подне је стигло.
Сунце село на облак.
Одмара злато.

Каролин Горлеј

Трне светлост дана –
крик шљуке
издужио брдо.

Кито

У густој магли,
о чему ли се то довикују
брдо и чун?

Кјоши

Змија је отишла –
но очи што ме гледаху
остадоше у трави.

Клелија Ифрим

Душе поплављене деце -
грлица их води
са водом кроз ноћ.

Клиције Понтес

Месец иза облака
игра се жмурке са
старим дрветом.

Кубонта

Полегавши по земљи,
змај од папира
испусти душу.

Ладислав Бабић

Зора низ улицу
истјерала живот.
Мимоилазимо се.

Забравивши врата
уласком у сан,
изгубих кључ.

Сањах смрт,
у којој властити
живот снивам.

Ленка Тирић

Ватра пуцкета –
звезда поспана трепће;
шапат бескраја.

Ли Јанг Черн

Шапат океана:
шкољка ослушкује и говори,
тајне мора открива.

Лили Рачева

Поноћни флерт
На прозору
Ветар броји звезде

Лин Остин

Грана дрвета
мачка шета
по месецу.

Ли Сеул

Сви дотерани,
цветови се смеше
сами за себе.

Луис Бариос Круз

У откосима траве
један суви лист
пева.

Луис Ософски

планинарење у лето...
сенка покрила
своје лице

ходам по меким
пругама сунца...
летњи снови

Љиљана Жегарац

Кап љубави
мноштво живота
једно рођење

Сновима мир
тапкање у месту
сеобе душа

Љиљана Крстић

Бестидни ветар
задиже сукњицу
брзо побеже.

Плови облачић.
На месечевом српу
оста му прамен.

Љиљана Петровић

Потопљен мост.
Над водом лебди сјај
срушених лукова.

Љиљана Прошић

Дунавским кејом
клизи јесењи облак –
усамљен шетач

Старе маслине
заогруле сребро
на месечини

Љиљана Стевановић Љис

Ружа извирује
из баште на улицу
прати пешаке.

Нада је вечна.
И непокретни ратници
очекују спас.

љубавна вечност –
испреплетане врбе
машу калдрми

Љубинка Стевановић

Вечери целе
У тихој води Ибра
Уроке гасим

Љубислав Милићевић

Пастрмке
и звијезде се у истој
мрежи пресвлаче.

Љубомир Драговић

Поље у цвату.
Рогове младог бика
заоштрио месец.

Балкон:
ишуњао се из куће,
мотри сусједство

Стигло прољеће
уска се стаза
скрила под реп

Уз врлет крша
магарац успиње тешку
сјенку господара

Вјетар у пољу.
Одмјеравају облике
прашњаве тикве.

Усамљен поточић
изронио на пучину
по мало зрака

Бурно море.
Галебови криком дижу
тешке таласе.

Љубомир Радованчевић

жуди стара врба,
врба на калдрми,
за ливадам

Марек Секура

На киши пијем чај.
Шољица се прелива. Само ми,
Боже, доливај.

Марина Дробњаковић

над врбом на калдрми
облаци седмог неба –
у њима главом ја

на калдрми врба –
ослушкује кораке
духова боема

Пиштољем на воду
устрелио је њену
ружичасту бајку

на калдрми врба –
једно је дете
вуче за језик

калдрмом
око жалосне врбе
трче осмеси

на калдрми врба –
кисело се смеши
жалосна

Маринко Ковачевић

Шетња шумом.
Искреност стабала
свуда сусрећем.

Маринко Шпановић

Двије сене
Дишу под липом
Сјену ветра.

Мартин Ши

Далеки звук шпиме...
звезде опет изашле
да легну међу камење.

Матијас Мала

ЦЕЛИВ МУЗЕ МИ ПЛАТА

Мозак песника
одскакуће прозирним ваздухом –
пада у Божје крило.

Мидхат Хрнчић

откри их облак
сад ми намигују
наге звијезде

он јој обећа
у заносу љубави
Сатурнов прстен

не одустају
упорни ванземаљци
желе ме у НЛО

заљубивши се
у робота драга ме
моја напусти

пожели Мјесец
и њен љубљени оде
да га донесе

стигох на Мјесец
а сва паркиралишта
већ заузета

нисам изгубљен
на путу ка Ванери
још држим правац

тај свјетлосни зрак
дарова дугу чаши
ја је испијам

удварачки ми
намигују звијезде
могу да бирам

КОСМОНАУТКИЊА

Видјевши слику
те космонауткиње
и ја већ лебдим

Дува кошава.
Гране врбе на калдрми
Тихо јецају.

Мила Вукмировић

Берба тикава.
Како ли је у души
старог страшила?

Милан Драшковић

КОШМАР

Ловац на снове -
у дубокој утроби
Минотаура.

ДАВНО

Некада давно,
сјај каквог нигде нема -
земља магије.

КУЛА

Немушти језик
из времена враџбина,
кула времена.

ЧАРОЛИЈА

Мало ваниле -
у земљи чаробњака -
много колача.

КЕНТАУР

Пролећне жеље:
кентаур у дубрави,
на ходочашћу.

ШЕТЊА

Врх чудне горе,
господарица змаја
шета ноћу.

ХАВАРИЈА

Хаварисана
звездана крстарица,
репом комете.

ЧАУРА

Кобна комета,
чаура алијена,
скровиште бола.

СТИД

Стидљива звезда:
орбити се отргла -
негде нестала.

Милан Илић

Топи се Снешко
са топлим алпским ветром –
и главобољом

Милан Суботић

НЕБЕСКИ ЦВЕТОВИ

Опале звезде,
Доносе туђе злато,
Са дубоког дна.

ВРЕМЕНОВА ИГРАЧКА

Стари храст,
Месецима је будан,
Храни тишину.

ПУСТО ТЛО

Првог човека
Осматра нови свет,
Свет без људи.

Милан Токин

Дозволи чајнику
да доврши
своју причу.

Милан М. Цимбаљевић

Гле, тек стасала,
разговара цвијеће;
сад им је лакше.

Звони са цркве.
Храст се весели, њише;
нешто му мило.

Марија Дрпа

Срамежљива врба
спуштене главе посматра
стопе пролазника.

Жалосна врба
пружа стотине руку
да додирне тло.

Милена Дрпа

Сломљене клупе,
плаче парк без цвјетова –
нечија небрига.

Милена Чаушановић

Тишина плови
са звездама
Дунавом

Миленко Д. Тировић Љутички

На мјесечени
успавана страшила
сањају тице.

Зрикавци плету
од нити мјесечине
поноћне снове

Радосне тице
отресају са крила
остатке мрака.

Тишина ноћи –
мјесечина уходи
уснуле сјенке

Вјетар нагиздан
мирисима ливада –
замиче у шуму.

Пјан од мириса
вјетар по ливадама
зановијета.

Тице по пољу
броје окате цвјетове
бијелих рада.

Тупкајућ штапом
старац погнутих леђа
пожурује сенку.

Јулска ноћ.
У плићаку ријеке
мјесец се брчка.

Плете бака
чарапе. У крилу јој
крупко мјесеца.

Налет олује
погаси звијезде
и згусну мрак.

Спарина ноћи –
шакама хватам мрак
и хладим лице.

Док шетам
међава затрпава
моју сјенку.

Пресушио поток.
Сад његовим коритом
тече тишина.

Стубови дима
изнад кућа у селу
подупиру небо.

Вране лијено
бришу мрак са кљунова
о росну траву.

Узрело жито –
накостријешено класје
боде месечину.

Бјесни олуја.
Из напуштене куће
зове самоћа

Ја и самоћа
једно другом довољни.
Гласну се цврчак.

Данас изађох
у шетњу са сјенком.
Вратих се сам.

Под старом трешњом
напуштена љуљашка –
њише сјећања.

Пред мирисима
процвјеталих воћњака
уздише вјетар

Кукурикање –
уснулу мјесечину
развлаче пјевци

Жаром звијезда
прогорела небеса –
промаја ноћи.

Паук сплиће
од нити мјесечине
мрежу за звијезде.

Јесењи сутон
крчка се у бакрачу
изнад огњишта

Прамење дима
односи у зимско небо
душу ватре.

Дивокозе
развлаче роговима
прамење магле.

Вече прикушља
разбјежале сјенке
по долинама.

Први крик сунца
усковитлао маглу
по долинама.

Јелен опрезно
испија мјесечину
из ријеке.

С врха планине –
тамо гдје ме нема
допире поглед

Миливој Костић

Последњи Србин
панично бежи са
планете Земље.

Скаче високо
у условима слабе
гравитације.

Соларни удар
у последње свитање.
Падају свици.

Два се племена
сусрећу на језеру.
Нови неолит.

Иза маглине
галерија портрета
древних богова

Кроз аурору
свемирска летелица
враћа се флоти.

Лете у роју
прастарим путањама.
Остаци Земље.

Милица Ж. Марковић

Негде иза дуге
кад се спусти тиха ноћ,
закопаћу сан.

Милован Гочманац

У сусрет срни
трче девојка, ловац
и густа шума.

Тихо веје снег.
То у сусрет облаку
језде кровови.

Скоро ће подне.
Пуж у кућици сања
одмор у трави.

Милоје Илић

Развалина замка
Насукани брод
У реци времена.

На реци времена
Огледа се младић
И види старца.

Негде у свемиру
Где нема смрти
Бићемо заједно.

У бескрају свемира
У једном трену
Искра живота.

Милорад Калезић

Воденичарка,
од вечерњег месеца
погачу меси.

Млада топола
у мору жита вежба
да буде јарбол.

Милица Илић Гачић

Нит паучине
кроз брдо проденута
старински разбој

Милица Топаловић

Искри се вода...
Пребројава месец
речне кристале.

Милосава Мијовић

Гром у крилу
Највишег бора у планини.
Страстан загрљај.

У поломљеном окну
И сам је посрнуо
Свијетли зрак.

Милош Ристић

Задушнице, па,
Пиће... смех... нарикаче.
Сандук залупа...

Брдо и црква.
Мир... У дрвету сенка.
У сенци вир...

Минко Танев

Метеорити
Митске поруке
Из Атлантиде

Миња Илијева

Пала звезда
у океан. Таласи
појели град.

Мирјана Ранковић Матовић

хита ка реци
зајапурени град –
тражи свежину

Игра духова –
у магличасту замку
ухваћен месец

Мирољуб Тодоровић

С ветром
и пепелом помешано
семе сања.

Митар Митровић

У хладно вече
дечак и сенка пробоше
без поздрава.

Мићун Шиљак

Снежна мећава
док корачам постајем
живи Снешко

Свијећа лелуја –
погнута сјенка чита
молитвеник.

Осми Влашић
кад утрне – биће мрака.
Слутим и чекам.

Сахрањује
уздахе клупа
под дрворедом.

Чудна музика
на ноге подиже
људе и дрвеће.

Смрт голубара –
на крилима душа
покојника.

У Манастиру
славски Арханђел зове –
дотичем небо.

Из жила борових
кроз камен студени
точи вријеме...

Његова брадва
кроз три кољена
вријеме засијеца...

Михаил Бурага

Прелепо путовање -
Путник око Сунца
Са чашом вина.

Михајло Мика Павловић

Цвет кактуса.
На топлом небу: венац
плавих пчела.

Над пољем ружа
плесан зелене магле,
плави месец.

Врт пепела.
Јато шарених звезда
кити маглу.

Лак пепео ноћи
крије – јато звезда.
Гнезда сна.

Топли прах сна.
Мирис траве, дах ветра
и плаве пчеле.

Три жедна храста.
На платну ноћи – звезде
умива магла.

Повратак ласта.
Плав тролист детелине.
Цвета храстов мост.

Гнездо плаве гуске.
Врт божура, поток.
Одлази облак.

Чигра брзих муња.
У врту разлика
цветају звезде.

Рој свитаца.
Звезде са плашта неба
плету тишину.

Храм пепела.
Крила паучине
чувају звезде.

Јато седих сова.
Месечев рог
сеје звездани прах.

Мост месечине.
Плове звезде, лети дух:
у тihu луку.

Три плава сунца.
Троструки сунчани сат
лови време.

Плави сунцокрет.
Мирише топла земља,
ниче тишина.

Пањ путоказа.
На пољу маслачка
три плаве пчеле.

Врт плавог песка.
Оргуљаш ветра
сеје муње.

Долина плаве зове.
Крманош снова
расипа муње.

Бескрајан пут.
Блед сунцокрет времена
шири очи.

Плаву ружу
пред храмом тишине:
буди месечина.

Капија сна.
Поље жедне коприве
милује магла.

Спор сунчани сат.
Мириш плавог ловора,
скривено врело.

Плав бршљан зоре.
Сјај пустињског песка
разноси ветар.

Шарена харфа сна.
из ока олује
- шапат громова.

Облак премешта
чун младог месеца.
Шапат чемпреса.

Блато раскршћа.
У гнезду ветра:
плави лист заборава.

Са крила црног неба
ветар чупа
тешке капи кише.

Крила ноћних лептира
пред врата ватре:
привлачи завист.

Пепео плиме
у луци сећања
крије прах ловца сна.

Плаве муве понекад,
гладни црви вечно:
прате ловор.

Дудов мост.
На свиленом шалу путника:
повратак птица.

Латица кише.
У мрежи месеца
пупољак камена.

Мома Димић

У трамвају
шешири старих дама
не журе никуд.

Моритакe

Зелене врбе
сликају обрве на
челу брежуљака.

Мукаи Киораи

На брду,
ево седим сам,
као гост Месеца.

Нада Златић-Кавгић

Августовско сунце.

Клонула чак

и моја сенка.

Натан Алгерман

Капије сна
у њему никог
сем мене

Наташа Станић

СУНЧАНИ САТ

Тиха казаљка
Сунцем нам мери време
Сенке истичу

ТРАГОВИ

Челична крила
Односе пријатеља
Траг у прозору

ОРИЈЕНТАЦИЈА

„Хајде!“ – рекла је
Путоказ на небу сја
Северна звезда

БУЂЕЊЕ

У чаши Сунца
Љубави за читав дан
Сасвим довољно

ЖЕЂ

Одсјај у води
Зрнца почетка света
Надохват руке

ВИЛИНА ПЛАНИНА

Над кровом града
Упознала сам Вилу
Сасвим случајно

ВИД

Телескоп духа
Приближава даљине
Космичко право

ДУХ

Тама се шири
Светлећи дух свемира
Још бије битку

УШЋЕ

Пред оком Бога
Ушће Саве у Дунав
Мој поглед и твој

ПОВЕРЕЊЕ

Кроз густу маглу
Говорио ми је пут
У немогуће

НА РАСТАНКУ

Убици снова
Помрачитељу звезда
Опроштај дадох

ОТРЕЖЊЕЊЕ

Висећи мост сна
Провалија стварности
Подамном дрхти

ПУЛСАР

Умрла звезда
Послала је сигнале
Трептаје наде

ЖРТВА

Потпуно мирна
Стојим пред лицем Бога
Прилажем себе

НАДА

Небом трагови
Многобројни путници
Седим и чекам

ПОРУКА

Стижу сигнали
Паралелних светова
Ћутим и пишем

САМОЋА

Звездано небо
Сазвежђа пријатеља
А у мени мрак

ВЕРА

Тиха молитва
Реч у Божјем храму
Од ћутње већа

ПРИЗЕМЉЕЊЕ

Пахуље наде
Из високог облака
Падају на тло

Ушће љуби дан
У плаво чело неба
На капији сна

Пред капијом сна
улива се у нествар
крвоток Сунца

У мору мрака
Галактичка острва
Потоци звезда

Из грозда туге
Кад сан убере вече
Вечност потече

Од сенки Сунца
Ћилиме нествара тка
За моје снове

У сенци јутра
Сунчани човек и ја
Сунце пијемо

У оку Бога
Огледа се тишина
Оца Тихона

Жудњу за тобом
Сјај звезданих градова
Тишина покри

Падају звезде
Из небеских очију
Светлеће сузе

Поноћни танго
Месец и звезде плешу
Над пустом Земљом

На капији сна
Уливам се у нествар
Звездани поток

Непролазна бол
уз дах вилиних речи
у трену мину

Семе времена
на хоризонту свести
кристал љубави

Загрљај песме
буди ме из стварности
космичких снова

Небојша Миленковић

Ветар за столом
листа неку књигу
рекло би се – чита...

Две цигарете
упоредо шетају
јесењим парком

Небојша Радаковић

Тек мало сунца
и људи шетају тргом,
Земља свемиром.

Небојша Симин

Риба искочи
у ноћ. Месец је тражи
до сванућа.

Човек од бронзе
ћути пред окупљеним
голубовима

Лете облаци.
За њима црквени торањ
крене, па се врати.

Невенка Поповић

Сунце и месец
- гледају у нас
божје очи

Дадох столицу богу
да седне у мојој
почишћеној кући

Недељко Терзић

На палуби мрак.
Звезде се купају
у топлом мору.

Нена Радуловић

Сивом облаку
на главу села муња
и намигује.

Шећерна трска
честита успешан род
шећерној репи.

Непознати аутор

Немирно вече
проводи буфало у
равници леденог месеца

Непознати аутор

Улазећи у сунце
пони понесе са собом
нешто од сенке брда.

Непознати јапански песник

Распитавши се за пут,
шешири од бамбуса
заједно крећу даље.

Непознати јапански песник

Сен јој
пробада
срце.

Нехип Башлари

Мркла зимска ноћ
пламен свијеће
чита моје пјесме

Никола Бељански

Чамац на води
човек дугим веслима
покреће обалу

Никола Нилић

На рубу шуме
рањеној срни капљу
звезде из ока

Ружа на гробу
душа мајке процвала
по други пут

Нобуко

Нежно ми тело
међ месечеве зраке
сама унесох.

Норман Дарлингтон

Ноћ у шуми -
док говори о својим сновима
стари бор ме буди

Оља Вукашиновић

Кишни облаци
грле кровове града.
Опада кестен.

Оља Пајин

Сајбер вест
Врбу белог духа
Покупи зелени змај

Тужне ли врбе!
Сузе рони андроид
У миру, заспа

Ех, да нађем ту
Сунчану недођију
- сањани Бес(Крај).

Гране у блату
Чаробњак врбе Б
Шушну и шмугну

Додирујем храст,
шапућем листовима –
ја сам вила.

Град кошаве
Бели дух планете Б
У лишћу врбе

Улица цвећа
Врба у ноћи
Светлеће биће

Оницура

Камење пева
у долу, у потоку
крај дивље трешње.

Велико јутро –
изнад борова дува
ветар давнина.

Павле Аџански

Са леденице
испод настрешнице
кашљу сунашца.

Патриша Ц. Мекмилер

снежни месец –
ветар се склонио
у тунел дрвећа

Перо Зубац

У окну малене куће
зањихан се космос
огледа.

Златокосо дете
златасте звезде чува у очима.
Застало време.

Небески шетачи ослањају
страх на сенке људи
у простору.

Све што је било имало је
облик и боју. Све што не
постоји
у другим световима пребива.

Море сам ноћас.
Толико те широко и немирно
љубим.

Петар Кавгић

Од мојих атома
до блиставих звезда
постоји пут.

Предраг Пешић Шера

Месец у граду
показује река
брачним паровима

Ширећи крила
прекрио лептир
цео цвет

Копито коња
гурну са пута
камен у реку.
Опасним скакутањем
пробуди се вир.

Предраг Радаковић

Булеваром се удаљава
црни шешир
и дрвени штап.

Рада Стефановић

Беле хаљине
обукле беле раде
играју балет

Мојим пољем
галомира туга
крилати коњи.

Девојчица откиде
комад дуге и стави
на њен гроб.

Маслачак јутрос
ставио шеширић жут
ветар га скиде

Радивоје Пантић

Јесен

птица се залети

и покида облак

Радован Живановић

На чесми, под
напупелим гранама,
точиш смех у кофу.

Радомир Мићуновић

Где ли је само
Морзеову азбуку
научио детлић?

Крупне пахуље
честитају људима
Нову годину

Рајна Беговић

Уморни ветрови
разапели кожу сна –
суза на длану
и месец ману има
воли да лута сву ноћ

Чесма крај пута.
Окваси се сенка
путника.

Ралука Топличењу

Ветар Токијом
лови ружичасте цветове трешње
безвременим прстима.

Рита Одех

Сваке вечери
сунце недостаје мору
да се окупа у њему.

Ричард Гилберт

Три океана
одаслата у орбиту
у малој чаури

Роберт Д. Вилсон

Твоји удови...
обавијени око
гладног месеца

Романо Зераски

Чак и пуж
лута галаксијом –
кишно вече

Руди Стопар

У дну ливаде
скупило се друштво
пролећњих цветова.

Русомир Д. Арсић

Између два прозора
увукао се месец –
нема излаза.

Сампу

Високо на небу,
шева:
„Дечице, причекајте!“

Сантока

Беже ли ми
по зимској киши
обриси леђа?

Сања Петровић

Беле облаке
по воденом огледалу
гура лабуд.

Упекло сунце –
сенка и ја журимо
у хлад листе.

Саша Важић

Уплаши се од
одраза ми у огледалу –
страшило.

Нова година...
моје ново лице
зури у старо

Саша Милетић

Јак ветар дува
Кида гранчицу зове
Пчелица плаче

Саша Радивојевић

Рузмарин реци
прву лат сна дарује
... мирис Космоса.

Светлана Марисов

Плеше сама
у сутон
једна сенка

Светлана Соња Младеновић

Росу са лишћа
И пуно малих неба
поједе коза.

Дугине боје
ушлетене у цвеће.
Људи у сивом.

Сјајне искрице
на отвореном длану.
Средина лета.

Светлана Станковић

Враћам се кући
мирис руже ме први
нежно загрли.

Светомир Ђурбабић

Окрећем њен јастук
– да видим да није
заостао неки сан.

Када пада киша
трудим се да разумем
како је облаку
и колико је тужан
што ће постати вода

Сеисенсуи

Изишав из кавеза, свици
постају, један по један,
звезде.

ЕХО

„Хеј“, зове усамљени човек.
„Хеј“, одговара усамљена
планина.

Снег пада на воду
Пада и одоздо

Касна зимска ноћ
моја сенка и ја пишемо
о личним стварима

Сеиши

Месечина, смрзнута
ни на небу ни на земљи,
остаје тамо.

Сејен

Шевина песма -
лагано намрешкала
бели облак.

Секитеи

Мислим о томе,
док суснежица пада
на мој леш.

Семјуел ха Нагид

Рат на почетку
лепа девојка
на крају – вештица.

Сидонија Појарлиева

Наше душе вирбијају
У чудном сагласју
Са свемиром

Силва Трстењак

Једну за другом
јутарње сунце пали
свијеће од леда

Славица Благојевић

Снени голуб
док стоји у осами
лети кроз векове.

Славица Шавли

Загонетни дух
у недоглед стреса гране
дрвета сазнања.

Издубљен месец
од остатака камена
правим гору

Славко Луковић

Спотакао се
јесењи месец и
пао у воду.

Славко Седлар

Пролећно вече.
У просушеном риту
по која звезда.

Лагани ветар
брезине сенке мету
градски коловоз

Две-три муве
вреднице пију кафу
за радним столом

Прођу дуд-два, па
у хладу одморе – штап
и овчарски пас

Допрати ме и
остаде сам на небу
јесењи месец.

Посета гробљу
старца допрати штап и
јесење сунце

Слободан Илић

Нестрпљиве да слете
леденице на крововима
чекају сунце

Слободанка Станковић-Илић

Из муља вири
грлић сломљене боце.
Духу ни трага.

Прати ме дрво.
Багрем, липа, јоргован?
Читав дрворед.

Крај ноћи. Бледи
немирне звезде беже
у грм јасмина.

Снежана Ана Савић

Маслачак пуче
од смеха јер сам немоћна:
комшијин травњак лепши.

Слободан Цекић

Одавно сетни:
Иве Андрића мост
и река Дрина.

Столица у углу –
нечија мисао
и даље седи.

Слободан Шкеровић

Летети, пловити, ходати
Космосом је
Вртоглаво

Леденим звездама
Одговарам
Сузама

Спектрометар
Гата
Црни помак

Нептунову награду за
Поезију
Освоји грбави кит!

Угнездиле се птице
У аномалији
Еклипсе

Фотонским торпедом
Уништио сам претходницу
Ногоглаваца

Напредни мрави с Прокиона
Уместо краљице имају –
Председницу

Звездана прашина
Накупи се док
Дланом о длан

Нојеви с Алдебарана
Добри су за
Пајалице

У близини Нове
Забрањено је коришћење
Блица

Канале на Марсу
Ископали су
Ровци

У овој галаксији
Паунице тетовирају
Девојке

Не знам им имена...
Плави гроздови
Згромљених звезда

На оштром жалу
Крвари
Свемирска река

Што су слободнији
То су бржи:
Тахиони

Из уснуле баре
Праћакну се
Месец

На планети Лимуна
Слатко је
Кисело

С пута по Свемиру
Донесох шаку
Кремена

Сосеки

Студена бура
одувала у море
вечерње сунце.

Срђан Симеуновић Сендан

Светковина је
ужаса. Мртви живе
сном сахрањују.

Замахом руке
несташе звезде и свод.
Украден бескрај.

Пробесанио сам.
Из буновних очију
звезда испаде.

Светлост прогутах.
И таму. Већ одавно.
Лугам стомаком.

Космос бехара.
Пијане звезде мрсе
људске судбине.

Треснула ватра
дуж голог камењара.
Брдо се топи.

Окренух свемир.
На глави док се окрећем
земља нестаде.

Извирио дух
испод хришћанских двери.
Ослушкује звона.

Бачене речи
по прљавој улици
лудак прикупља.

Бескраји свуда
и у нама самима.
Где утонути?

Иза бескраја
чудесну слику бог тка
на свом разбоју

Срећко Алексић

Ти ниси више
моја звезда
далеког свемира.

Сломљени змај сања
кишни облак окупан
белином дана.

Бескрајан сан нестаје
цвет тужан просипа
дах заспале траве.

Капија мирног сна
носи крила анђела
заборави где си била.

Капија сна отвара
љуштуру Змаја
у канџама врта.

Пут је трновит
стрм поглед
смрт зове планине.

Дах леди жиле земље
пробија зрак неба
трепере звезде сна.

Цвет вишње носи
светлосни плам
удахни име смрти.

Сунце је радост
буђење два голуба
сенка ветра шапуће.

Без речи нема сна
река је простор
Капија сна одговара.

Стеван Михаиловић

Врхови јела
и небо у бескрају
... додирују се

Стеван Шарчевић

ОСМЕХ

Кроз капије сна
звезде се осмехују.
Додирнућу их.

ЗАКЉУЧАЈ

Кад заспиш ноћас
закључај капије сна.
Звери вребају.

Сумио Мори

Паперјасте пахуље -
сати почињу
тихо да плешу

Соги

Врбино дрво
мете јутарњу росу
с траве дуж стазе.

Стив Адис

Плима се повлачи –
сунце извлачи ласте
из океана.

Тања Стефановић

Пет до дванаест.
Још један Деда Мраз
ухвати такси.

Татјана Дебељачки

Крстаримо
месечевим морима
ваздух слан.

Татјана Ерић

Змајеви земљу
закрилили. Мач сунца
пробија таму.

Татјана Стефановић

Врбино лишће
лети у небо.
Пробијен звучни зид.

Татјана Шарчевић

За промену
одшкрини врата
пусти сан да те сања...

Томас Транстремер

Новембарско сунце –
моја огромна сенка
замућена лута

Томислав Андрејић - Сењанин

Зима без пробе
замени гардеробу
пољу и шуми.

Томислав Ж. Вујичић

Црн летњи облак
сакрио сунце
и украо ми сенку

Несносна врућина –
нага купачица
зауоставља реку

Томислав Маретић

спарна вечер –
главном улицом шећу
сладоледи

Томислав Сјеклоћа

ОНИ

Звездано небо.
Једна звезда клизи,
ствараоци стижу.

САН?

Сан о буђењу
на другој планети
није сан.

У црну рупу
упаде Алиса.
Лепо име брода.

Људи губе битку
будућност је хладна
метални војници

Тони Пицини

Непознат цезер,
светлосна тачка
на Млечном путу.

Турксон Аду Дарква

Поноћно небо
На конференцији – звезде.
Месец председава.

Ћит Тве

Мој драги је поветарац,
а ја талас,
лист и цвет.

Улф Мохагер

Јутарња магла...
Мирни облаци
траже починак.

Фарнела Карпена

Високо дрвеће
и љупки цветови у пуном цвату,
измамљују сунчев осмех.

Феј Аојаги

Пролећно блато
налазим чешаљ
који остави нимфа

Феликс Пита Родригез

Уснулим пољем
ватрени витез
крстари као изгубљен.

Филип Робертс

РАТ СВЕТОВА

Зли ванземаљци
бића са друге планете,
освајају Земљу

ШТА БУДУЋНОСТ ДОНОСИ

Тама. Обала. Крах
дуж целог континента
где људи једном беху

ОСВАЈАЧИ

Ванземаљци освајачи
уништавају градове и земље
како би затрли живот на Земљи

НЛО

Огромни брод, без
прозора, тајанствен, долази
светлосном брзином

Филип Стојановски

Колико радости
на првом снегу - сунце ми
варнички из зеница

За целу шуму
ветар је исплео шал
од белих пахуља

Филис Волш

Ледена априлска ноћ
мој ах-дах се диже
према комети.

Фредерико Г. Пералта

Човек слеће на Месец –
из гомиле увелог лишћа
измили кишна глиста

Френклин Магалхес

Негде у галаксији
Мој квантни близанац
Пише исти хаику.

Фура

Цврчки цврче.
Са мном врелу воду пије
моја сенка.

Хако Јокојама

Лептири лепршају
док причам
са умрлим

Хиденори Хирута

Сенка
се купа у води
летње острво

Хоакин Гонзалес Естрада

Усамљена трска
утеху једину у одразу
сопственом има.

Хокуши

Сваки час качих Месец
о бор, па га узімах
да га разгледам.

Хорхе Луис Борхес

Нешто ми рекоше
вече и планина.
Већ сам заборавио.

Докони мач
о биткама сања.
Мој сан је друкчији.

Цвета Омила

Пролећни месец –
и ветар ми се удвара:
букетом мириса.

Цезар Еспиндола Пино

По плавој ливади
сунце напаса стадо
својих облака.

Чедо Ковачевић Чеков

Паде древни град,
треба хиљаду година –
да освојим гробље.

Бурно кратко лето –
к'о кратак сан прохуја.
С Богом су били.

Чијо-ни

Реци лептиру,
шта си видео у сну
кад си померио крила?

Летњи је месец
додирнут концем са
рибарског штапа

Клањају се
пред будистичким олтаром –
плаве љубичице

Џефри Лендис

ДУХОВИ

Космички неутрини
духови супернове:
сећања звезда.

Цим Кејшно

Река
начини реку
од месеца

Џон Бирд

Гргори поток –
камен што ми се у руци суши
умире ћутке

Џон Ц. Данфи

Карневал
слободан улаз за вампире
у кућу огледала

Тансенови говори о земљи
страни амбасадор лаже
из свих уста

Џорџ Свед

Контрола путовнице
моја сјенка чека
с ону страну границе

Пређоше преко
ивице Земље: бели
облак и чамац.

Корача
као неки старац
моја сенка

Једна по једна на поду све њене сенке

Шики

Разговарају
бродица и обала –
како је дуг дан!

Дижу се шеве –
корачају облацима,
дижу сумаглицу.

Сваке године
сањамо хризантеме,
а оне сањају нас.

У брдском селу –
туку, мету облаке:
шаран-заставе.

Шоха

О својој муци
приповеда медузи
морски краставац.

Док се враћам,
зрикавци плачу
у сенци

Садржај

Адам Пуслојић →
Алберто Гиљен →
Александар Обровски →
Александар Прокопијев →
Александра Сандра Страхинић →
Ана Стјеља →
Андрија Г. Гвозденовић →
Ана Ручнов →
Анђело Б. Анчета →
Ани Стајкова - Иванова →
Антон Тркуља →
Антонина Казаламхева →
Антонио Фернандез Молина →
Аои Секијама →
Ахмед Сулејман ал Ахмед →
Бајо Џаковић →
Бам Дев Шарма →
Бањо Нацуиши →
Башо →
Белинда Беловари →
Бисенија Илић →
Бишу Оригаса →
Благоје Нишавић →
Богданка Стојановски →
Богољуб Бобан Велимировић →
Богољуб Т. Михајловић →
Бокусуи →
Бончо →
Боривој Буква →
Борис Кебаковски →
Босиљка Боса Павловић →
Бранислав Брзаковић →
Бранка Војиновић-Јегдић →
Бранка Гостовић →
Братислав Величковић →
Браћиа →
Будимка Стојанов →

Бусон →
Васа Радовановић →
Вера Александрић →
Вера Томичић - Приморац →
Верица Живковић →
Веселин Брновић →
Весна Миљковић →
Весна Оборина →
Вид Вукасовић →
Виолета Пенушлиева →
Витомир Милетић Витата →
Владимир Девиде →
Владимир Дудар →
Владимир Перовић →
Врбислава Старовић Слободанова →
Вучета Тончић →
Гергана Јанинска →
Гинка Биљарска →
Горан Гаталица →
Горан Деспотовић →
Горан Миленић →
Горан Радичевић →
Гордана Дракула →
Гордана Матић →
Гордана Петковић →
Гордана Радовановић →
Далибор Дрекић →
Дамир Дамир →
Дана-Марија Оника →
Данко Б. Марин →
Дан Пагис →
Десанка Максимовић →
Дејан Богојевић →
Дејан Бубањ →
Дејвид Коб →
Дејвид Лену →
Димитар Аргакијев →
Дмитар Стефанов →
Драган Жигић →
Драган Ј. Ристић →
Драгица Гашпар →

Драгица Којић →
Драгица Мињевић Медаковић →
Драгица Охаша →
Драгиша Л. Јововић →
Дубравко Иванчан →
Дубравко Корбус →
Душан Видаковић →
Душан Туришић →
Душан Ружић Дућа →
Ђурђа Вукелић-Рожић →
Ђурђа Павлаковић →
Елизабет Ворен →
Елисавета Шапкарева →
Етсујин →
Жан Марк Демабр →
Жељко Фауда →
Жељко Фонда →
Живко Продановић →
Живорад Стојановић →
Злата Воларић →
Зое Савина →
Зоран Антонић →
Зоран Додеровић →
Зоран Николић →
Зоран Раонић →
Зорица Новаковић →
Зринка Супер-Андрејевић →
Ивана Вања Никовић →
Иван Вељковић →
Иван Гаћина →
Иван Ивковић →
Игор Браца Дамјановић ДИБ →
Изета Радетинац →
Икујо Јошимура →
Ирина Стефановић →
Иса Кобајаши →
Јагода Никачевић →
Јадран Залокар →
Јамагући Содо →
Јања Раонић →
Јари Сари →

Јасминка Надакшић Ђорђевић →
Јацука Ицишара →
Јеврем Хајдуковић →
Јован Н. Бундало →
Јоже Воларић →
Јон Рашинару →
Јорге Теилиер →
ЈРК →
Јулија Грујић-Симеуновић →
Каролин Горлеј →
Кито →
Кјоши →
Клелија Ифрим →
Клиције Понтес →
Кубонта →
Ладислав Бабић →
Ленка Ђирић →
Ли Јанг Черн →
Лили Рачева →
Лин Остин →
Ли Сеул →
Луис Бариос Круз →
Луис Ософски →
Љиљана Жегарац →
Љиљана Крстић →
Љиљана Петровић →
Љиљана Прошић →
Љиљана Стевановић Љис →
Љубинка Стевановић →
Љубислав Милићевић →
Љубомир Драговић →
Љубомир Радованчевић →
Марек Секура →
Марина Дробњаковић →
Маринко Ковачевић →
Маринко Шпановић →
Мартин Ши →
Матијас Мала →
Мидхат Хрнчић →
Мила Вукмировић →
Милан Драшковић →

Милан Илић →
Милан Суботић →
Милан Токин →
Милан М. Цимбаљевић →
Марија Дрпа →
Милена Дрпа →
Милена Чаушановић →
Миленко Д. Ћировић Љутички →
Миливој Костић →
Милица Ж. Марковић →
Милован Гочманац →
Милоје Илић →
Милорад Калезић →
Милица Илић Гачић →
Милица Топаловић →
Милосава Мијовић →
Милош Ристић →
Минко Танев →
Миња Илијева →
Мирјана Ранковић Матовић →
Мирољуб Тодоровић →
Митар Митровић →
Мићун Шиљак →
Михаил Бурага →
Михајло Мика Павловић →
Мома Димић →
Моритаке →
Мукаи Киораи →
Нада Златић-Кавгић →
Натан Алтерман →
Наташа Станић →
Небојша Миленковић →
Небојша Радаковић →
Небојша Симин →
Невенка Поповић →
Недељко Терзић →
Нена Радуловић →
Непознати аутор →
Непознати аутор →
Непознати јапански песник →
Непознати јапански песник →

Нехип Башлари →
Никола Бељански →
Никола Нилић →
Нобуко →
Норман Дарлингтон →
Нена Радуловић →
Нехип Башлари →
Норман Дарлингтон →
Оља Вукашиновић →
Оља Пајин →
Оницура →
Павле Ађански →
Патриша Џ. Мекмилер →
Перо Зубац →
Петар Кавгић →
Предраг Пешић Шера →
Предраг Радаковић →
Рада Стефановић →
Радивоје Пангић →
Радован Живановић →
Радомир Мићуновић →
Рајна Беговић →
Ралука Топличењу →
Рита Одех →
Ричард Гилберт →
Роберт Д. Вилсон →
Романо Зераски →
Руди Стопар →
Русомир Д. Арсић →
Сампу →
Сантока →
Сања Петровић →
Саша Важић →
Саша Милетић →
Саша Радивојевић →
Светлана Марисов →
Светлана Соња Младеновић →
Светлана Станковић →
Светомир Ђурбабић →
Сеисенсуи →
Сеиши →

Сејен →
Секитеи →
Семјуел ха Нагид →
Сидонија Појарлиева →
Силва Трстењак →
Славица Благојевић →
Славица Шавли →
Славко Луковић →
Славко Седлар →
Слободан Илић →
Слободанка Станковић-Илић →
Снежана Ана Савић →
Слободан Цекић →
Слободан Шкеровић →
Сосеки →
Срђан Симеуновић Сендан →
Срећко Алексић →
Стеван Михаиловић →
Стеван Шарчевић →
Сумио Мори →
Соги →
Стив Адис →
Тања Стефановић →
Татјана Дебелачки →
Татјана Ерић →
Татјана Стефановић →
Татјана Шарчевић →
Томас Транстремер →
Томислав Андрејић - Сењанин →
Томислав Ж. Вујичић →
Томислав Маретић →
Томислав Сјеклоћа →
Тони Пицини →
Турксон Аду Дарква →
Ћит Тве →
Улф Мохагер →
Фарнела Карпена →
Феј Аојаги →
Феликс Пита Родригез →
Филип Робертс →
Филип Стојановски →

Филис Волш →
Фредерико Г. Пералта →
Френклин Магалхес →
Фура →
Хако Јокојама →
Хиденори Хирута →
Хоакин Гонзалес Естрада →
Хокуши →
Хорхе Луис Борхес →
Цвета Омила →
Цезар Еспиндола Пино →
Чедо Ковачевић Чеков →
Чијо-ни →
Цефри Лендис →
Џим Кејшно →
Џон Бирд →
Џон Ц. Данфи →
Џорџ Свед →
Шики →
Шоха →